

U 53/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om 1) förslaget till förordning om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509 och 2) förslaget till förordning om fastställande av en utgiftsspårings- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen statsrådets skrivelse om 1) förslaget till förordning om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509 och 2) förslaget till förordning om fastställande av en utgiftsspårings- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter.

Helsingfors den 20 november 2025

Statsminister Petteri Orpo

Konsultativ tjänsteman Niina Pautola-Mol

1) EUROPEISKA KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM INRÄTTANDE AV EUROPEISKA FONDEN FÖR EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING, JORDBRUK OCH LANDSBYGD, FISKE OCH SJÖFART, VÄLSTÅND OCH SÄKERHET FÖR PERIODEN 2028–2034 OCH OM ÄNDRING AV FÖRORDNING (EU) 2023/955 OCH FÖRORDNING (EU, EURATOM) 2024/2509 OCH 2) EUROPEISKA KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM FASTSTÄLLANDE AV EN UTGIFTSSPÅRINGS- OCH PRESTATIONSRAM FÖR BUDGETEN SAMT ANDRA ÖVERGRIPANDE REGLER FÖR UNIONENS PROGRAM OCH VERKSAMHETER

1 Bakgrund

Den 16 juli 2025 lade kommissionen fram förslag till EU:s nästa budgetram för åren 2028–2034.

I kommissionens förslag ingår ett omfattande meddelande ”En dynamisk EU-budget för framtidens prioriteringar – Flerårig budgetram 2028–2034” samt ett förslag till budgetramförordning, ett förslag till interinstitutionellt avtal, ett förslag till beslut om egna medel, ett förslag till förordning om nationella och regionala partnerskapsfonden (nedan fonden), ett förslag till förordning om konkurrenskraftsfonden, ett förslag till förordning om Fonden för ett sammanlänkat Europa, ett förslag till förordning om Europa i världen, ett förslag till förordning om uppföljning av EU-finansieringens resultat samt övergripande principer och ett antal andra sektorspecifika förslag.

Kommissionen kompletterade sina förslag den 3 september 2025 genom att meddela ytterligare sektorspecifika förslag.

En separat E-skrivelse (E 73/2025 rd) om kommissionens övergripande delgivning har upprättats tidigare och den lämnades till riksdagen den 19 september 2025. I detta sammanhang meddelades att U-skrivelser som gäller sektorspecifika lagstiftningsförslag skickas separat till riksdagen.

Med denna U-skrivelse föreläggs riksdagen kommissionens förslag till förordning COM (2025) 565 final, om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509 (nedan NRP-förordningen).

Med denna U-skrivelse föreläggs riksdagen också kommissionens förslag till förordning COM (2025) 545 final Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en utgiftsspårings- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter (nedan prestationsförordningen). Förslagen har ett nära samband med varandra, och därför anser statsrådet att det är motiverat och nödvändigt att behandla dem i samma U-skrivelse för att få en mer övergripande bild av helheten.

Siffrorna i kommissionens förordningsförslag presenteras i löpande priser. Med tanke på den nationella beredningsprocessen och jämförbarheten av siffrorna är det ändamålsenligt att använda 2025 års siffror som visar de faktiska förändringarna under hela perioden (utan att ta hänsyn till inflationens inverkan). Nedan i denna promemoria används främst priserna för 2025, om inget annat anges.

NRP-förordningen och tillhörande sektorspecifika förordningsförslag utgör en helhet. Statsrådets utredningar om sektorspecifika förordningar kompletterar denna utredning om NRP-förordningen.

2 Förslagets syfte

Under de senaste åren har EU-fonder med nationellt förhandstilldelade anslag på ett avgörande sätt bidragit till att uppnå viktiga EU-mål och genomföra EU:s gemensamma politik – från ekonomisk, territoriell och social sammanhållning till att säkerställa en skälig levnadsstandard för jordbrukssamhället, tillgång till livsmedel till rimlig kostnad, stöd till den gemensamma fiskeripolitiken eller skapandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

För närvarande finns det flera fonder som främst är förhandstilldelade till medlemsstaterna. De djupgående utmaningar som unionen står inför förutsätter dock en granskning av hur fondernas struktur kan förbättras så att gemensamma prioriteringar ska kunna uppfyllas mer effektivt.

I kommissionens förordningsförslag konstateras att även om de regionala och territoriella skillnaderna har minskat avsevärt, bland annat tack vare EU:s sammanhållningspolitik, bor 29 procent av invånarna i EU fortfarande i regioner med en BNP per capita som ligger under 75 procent av EU-genomsnittet, och omkring 135 miljoner människor bor på platser som under de senaste två årtiondena långsamt har halkat efter. Divergerande tillväxtmöjligheter kan öka de socioekonomiska klyftorna mellan och inom medlemsstaterna, särskilt mellan landsbygdsområden och stadsområden.

I kommissionens motiveringar konstateras också att livsmedelssäkerhet och den biologiska mångfalden bidrar till att upprätthålla livskvaliteten i Europa genom den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP). Denna politik kan garantera att 450 miljoner européer har tillgång till säkra, högkvalitativa och varierade livsmedelsprodukter till överkomliga priser. Dessutom bidrar den till att bevara livskraftiga landsbygdsområden och göra betydande framsteg mot hållbarhet.

Samtidigt utsätts jordbrukssektorn för allt större påfrestningar till följd av långsiktiga risker för livsmedelssäkerheten samt effekterna av klimatförändringar och miljöförstöring. Jordbrukare, fiskare och landsbygds- och kustområden påverkas dessutom i allt högre grad av orättvis global konkurrens, högre energipriser, brist på yngre jordbrukare och fiskare samt svårigheter att få tillgång till kapital.

I motiveringarna uppmärksammas också att krig, osäkerhet, fattigdom och brist på framtidsutsikter har bidragit till ökade migrationsflöden, och instrumentaliseringen av migration vid EU:s yttre gränser har tydliggjort nya former av hot. Samtidigt präglas det globala politiska och ekonomiska landskapet av påfrestningar av en sällan skådad omfattning, med krig som fortfarande rasar på den europeiska kontinenten och i dess närområde.

De ovan beskrivna många utmaningar som unionen står inför visar på behovet av att förbättra utformningen av EU:s stöd för att mer effektivt uppnå gemensamma prioriteringar och genomföra gemensam politik.

Förslaget till den fleråriga budgetramen för 2028–2034 är enligt kommissionen en möjlighet att utforma en mer politikorienterad, enklare, mer verkningsfull och mer responsiv budget.

I kommissionens meddelande om vägen mot nästa fleråriga budgetram som offentliggjordes den 11 februari 2025 betonades också behovet av att ta itu med ”de komplexiteter, svagheter och stelheter som finns för närvarande och maximera effekten av varje euro som spenderas” samtidigt som man säkerställer budgetens förmåga att reagera på en föränderlig verklighet.

Kommissionens förslag till NRP-förordning syftar till att möta dessa olika utmaningar. Målet är att

säkerställa bättre samstämmighet mellan EU:s prioriteringar och nationella och regionala åtgärder,

uppnå förenkling och bättre valuta för pengarna genom att bygga ett enklare och effektivare genomförandesystem,

ta itu med nya politiska prioriteringar genom att underlätta omfördelningen av resurser för att tillgodose nya behov och oförutsedda kriser, utan att äventyra uppfyllandet av långsiktiga mål.

För att uppnå dessa mål föreslår kommissionen en gruppering av nationellt fördelade medel inom ramen för en fond för följande syften:

Förenkla den nuvarande ramen – genom att gå från nära 540 program till 27 nationella och regionala partnerskapsplaner och en Interregplan, med ett brett tillämpningsområde och en enda uppsättning regler. Detta skulle minska de administrativa kostnaderna på alla nivåer, samtidigt som tillgången till finansiering för bland annat EU-företag, inklusive små och medelstora företag, lokala myndigheter och projektansvariga underlättas.

Tillhandahålla en mer integrerad programplaneringsprocess som möjliggör en mer differentierad och kvalitativ strategi för att uppnå EU:s prioriteringar, anpassad till varje medlemsstats nationella och regionala utmaningar. Integrerad programplanering kommer också att möjliggöra starkare synergier mellan olika politikområden, till exempel för att ge medlemsstaterna möjlighet att ta itu med de utmaningar som landsbygds- och kustområden står inför på ett mer heltäckande sätt, samt med andra EU-utgiftsprogram (t.ex. Europeiska konkurrenskraftsfonden eller Fonden för ett sammanlänkat Europa).

Säkerställa att medlemsstaterna kan genomföra en ambitiös reformagenda, som kommer att gynna EU som helhet, genom att rikta utgifterna dit där de gör mest nytta och kan ge EU största möjliga mervärde. Medlemsstaterna och regionerna ska i synnerhet uppmuntras att välja fler projekt med högt EU-mervärde än i dag, inklusive gränsöverskridande projekt och flerlandsprojekt (särskilt viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse).

Främja egenansvar på alla nivåer, med flernivåstyre och en stark regional dimension, som bygger på delad förvaltning och partnerskapsprincipen. På detta sätt säkerställs inriktning av stödet på behoven i varje medlemsstat och dess regioner och sektorer samt kontinuitet och förutsägbarhet för förvaltande myndigheter och stödmottagare.

Möjliggöra snabbare och bättre valuta för pengarna genom att koppla tillhandahållandet av medel till medlemsstaterna till de framsteg som gjorts i genomförandet av åtgärderna snarare än till ersättning för stödberättigande kostnader.

Införa starka skyddsåtgärder för att säkerställa respekten för rättsstatsprincipen och en effektiv tillämpning av den europeiska stadgan om de grundläggande rättigheterna under hela genomförandet.

Uppmuntra ökad flexibilitet och anpassningsförmåga, med en gradvis fördelning av medel under hela programperioden, en enklare översyn av planerna och en reserv på EU-nivå (EU-faciliteten) som ger ytterligare utrymme att anpassa sig till nya prioriteringar och kriser.

Att bilda en enda fond skulle också innebära en övergång från flera program till en enda nationell plan (NRP, National Regional Partnership Plan). Finansiering som riktas direkt till medlemsstaten ska vara bunden till genomförandet av delmål och mål förknippade med investeringar, reformer och andra interventioner som överenskommits i NRP-planerna. Utbetalningarna ska vara prestationsbaserade, varvid utbetalningarna ska grunda sig på att dessa mål uppnås i stället för på faktiska kostnader.

Kommissionens förslag till NRP-förordning åtföljs av förslagen till sektorsspecifika förordningar som innehåller särskilda villkor för tillhandahållande av unionsstöd på de politikområden som omfattas av planerna. Detta unionsstöd kommer att tillhandahållas genom fonden i enlighet med de regler för den fonden som fastställs i förordningen.

Vad gäller prestationsförordningen är målet att ha tillgång till tydlig, tillförlitlig och aktuell information om hur unionens budget används och vad den uppnår. Enligt kommissionen är detta mycket viktigt för att skapa transparens och möjliggöra ansvarsutkrävande, samt för att säkerställa att varje euro används ändamålsenligt och effektivt. Enligt kommissionen är dessa uppgifter även viktiga för beslutsfattandet för att stärka kopplingen mellan budgeten och EU:s politiska prioriteringar.

Kommissionen sammanfattar målen med prestationsförordningen på följande sätt:

Enhetliga bestämmelser för stöd till övergripande principer i EU:s budget (t.ex. DNSH-principen och jämställdhetsprincipen), vilket minskar komplexiteten för bidragsmottagarna och ökar samstämmigheten i EU:s åtgärder.

Effektivisera och harmonisera systemet för övervakning av EU:s utgifter och budgetens prestation, vilket möjliggör aggregering av uppgifter för olika program, ökning av transparensen och minskning av kostnaderna för berörda parter.

Harmonisera och rationalisera rapporteringen av prestationsinformation och tillhandahållandet av information om finansieringsmöjligheter i hela EU-budgeten, öka transparensen för berörda parter och underlätta tillgången till EU-finansiering för potentiella bidragsmottagare.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Förslag till förordning – COM(2025) 565 final "om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509

Avdelning I – Allmänna bestämmelser [Artiklarna 1–9]

Fonden sammanför de europeiska fonderna med nationellt förhandsfördelade anslag och inrättas för perioden 2028–2034.

Genom förordningen inrättas (artikel 1) Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och havsfrågor, välbefinnande samt säkerhet (fonden). Den innehåller bestämmelser om fondens uppgifter, prioriterade mål och organisation, de finansiella reglerna för unionsstöd som ska genomföras genom de nationella och regionala partnerskapsplanerna (NRP-planerna) samt finansiella resurser.

I de förordningar som förtecknas nedan kan särskilda villkor fastställas för att komplettera partnerskapsfondens förordning, och dessa får inte strida mot fondens förordning.

(a) Förordning XX [om inrättande av Europeiska fonden för regional utveckling, inbegripet för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Sammanhållningsfonden som en del av den fond som inrättas genom förordning (EU) [...] [NRP-fonden] och om fastställande av villkor för genomförandet av unionens stöd till regional utveckling under perioden 2028–2034].

(b) Förordning XX [om inrättande av Europeiska socialfonden som en del av den fond som inrättas genom förordning (EU) [...] [NRP-fonden] och om fastställande av villkor för genomförandet av unionens stöd till sysselsättning av god kvalitet, kompetens och social delaktighet för perioden 2028–2034].

(c) Förordning XX [om inrättande av den gemensamma jordbrukspolitiken som en del av den fond som inrättas genom förordning (EU) [...] [NRP-fonden] och om fastställande av villkor för genomförandet av unionens stöd till genomförandet av unionens gemensamma jordbrukspolitik (GJP) i enlighet med tredje delen avdelning III i EUF-fördraget, för att säkerställa en skälig levnadsstandard för jordbrukarna och tillgång till livsmedel, öka produktiviteten inom jordbruket, stabilisera marknaderna och stödja långsiktig livsmedelstrygghet under perioden 2028–2034].

(d) Förordning XX [om inrättande av den gemensamma fiskeripolitiken och unionens havspolitik som en del av den fond som inrättas genom förordning (EU) [...] [NRP-fonden] samt om fastställande av villkor för genomförandet av under perioden 2028–2034].

(e) Förordning (EU) [...] om inrättande av unionsstödet för asyl, migration och integration för perioden 2028–2034.

(f) Förordning (EU) [...] om inrättande av unionsstödet för europeisk integrerad gränsförvaltning och europeisk viseringspolitik för perioden 2028–2034.

(g) Förordning (EU) [...] om inrättande av unionsstödet för inre säkerhet för perioden 2028–2034.

(h) Förordning (EU) 202X/XXXX om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/20131 vad gäller programmet för frukt, grönsaker och mjölk i skolan (EU:s skolprogram), sektorsspecifika interventioner, inrättandet av en proteinsektor, krav på hampa, möjligheten till handelsnormer för ost, proteingrödor och kött, tillämpning av tilläggsimporttullar samt regler om försörjning i nödsituationer och vid allvarliga kriser i den utsträckning det är relevant för stöd enligt den här förordningen.

Vid tvekan om tillämpningen mellan NRP-förordningen och fondspecifika förordningar har NRP-förordningen företräde.

I artikel 2 i förslaget fastställs de **allmänna mål som bör förverkligas** genom specifika mål som är grupperade kring fem pelare.

Fonden har det övergripande syftet att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, hållbar utveckling och konkurrenskraft, säkerhet och beredskap i unionen. Fonden ska stödja följande allmänna mål:

(a) Att minska regionala obalanser i unionen och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna samt främja europeiskt territoriellt samarbete i enlighet med tredje delen avdelning XVIII i EUF-fördraget, inbegripet bidrag till projekt på miljöområdet och till transeuropeiska nät inom infrastrukturen på transportområdet i enlighet med artikel 177.2 i EUF-fördraget.

(b) Att stödja sysselsättning av god kvalitet, utbildning och kompetens och social inkludering i enlighet med tredje delen avdelningarna XI och XVIII i EUF-fördraget (Europeiska socialfonden) samt att bidra till en socialt rättvis omställning till klimatneutralitet i enlighet med artikel 91.1 d, artikel 192.1 och artikel 194.2 i EUF-fördraget.

(c) Att stödja genomförandet av unionens gemensamma jordbrukspolitik GJP i enlighet med tredje delen avdelning III i EUF-fördraget.

(d) Att stödja genomförandet av unionens gemensamma fiskeripolitik GFP i enlighet med tredje delen avdelning III i EUF-fördraget.

(e) Att skydda och stärka demokratin i unionen och upprätthålla unionens värden i enlighet med artikel 2 i EU-fördraget.

De allmänna mål som avses i artikel 2 ska eftersträvas genom följande **specifika mål** (artikel 3):

(a) Att stödja unionens hållbara välbefinnande i alla regioner genom att

(I) främja territoriernas attraktionskraft för att stödja rätten att stanna kvar, bland annat genom att stödja strategier för integrerad utveckling av stads- och landsbygdsområden, inbegripet stöd till territoriella tjänster och territoriell infrastruktur,

(II) stärka unionens industriella bas, bygga resilienta leveranskedjor och främja hållbar och konkurrenskraftig tillverkning, särskilt på områdena nettonollteknik och teknik för kritiska

råvaror, med särskilt fokus på små och medelstora företags konkurrenskraft, genom att fullt ut integrera miljö- och klimatambitioner för att påskynda en ren industriell omställning,

(III) stödja en rättvis omställning till unionens energi- och klimatmål för 2030, 2040 och 2050, särskilt genom att prioritera stöd till produktion och infrastruktur för ren energi, främja energieffektivitet och utfasning av fossila bränslen, energilagring och energiteknik, utveckla smarta energisystem och inhemska överförings- och distributionsnät, även med beaktande av det transeuropeiska energinätet (TEN-E) och tekniken, samt främja en cirkulär ekonomi som säkerställer att alla territorier och alla kan bidra till och dra nytta av omställningen till ren energi,

(IV) stödja den digitala omställningen mot de mål för det digitala decenniet som anges i policyprogrammet för det digitala decenniet 2030, och därigenom bidra till en digitalt suverän, säker och inkluderande union, samt främja utveckling och användning av avancerad teknik, inbegripet AI-tjänster, säker och tillförlitlig digital infrastruktur och digitala tjänster, grundläggande och avancerade digitala färdigheter, digitala offentliga tjänster och IKT-konnektivitet, och samtidigt åtgärda den digitala klyftan,

(V) stödja forskning, utveckling och innovation, inbegripet spridning av innovation i alla regioner,

(VI) stödja åtgärder, inklusive reformer för att främja spar- och investeringsunionen och främja utvecklingen av marknadsbaserad finansiering,

(VII) stödja subventionerat boende och bostäder till överkomliga priser,

(VIII) förbättra unionens transportinfrastruktur och bidra till fullbordandet av det transeuropeiska transportnätet, särskilt stomnätet och det utvidgade stomnätet, och samtidigt fasa ut fossila bränslen och förbättra konnektiviteten, säkerheten och tillgängligheten för avlägsna, perifera och mindre sammanlänkade områden, stödja den gröna och den digitala omställningen inom transportsektorn,

(IX) stödja turism, inbegripet hållbarhet,

(X) stödja effektiv vattenförvaltning, kvalitet och resiliens, miljöskydd, klimatanpassning, klimatesiliens och ökad biologisk mångfald, markkvalitet och naturresurser, främja cirkularitet, bioekonomi och resurseffektivitet i vidare bemärkelse, förebygga, begränsa och sanera föroreningar i högre grad, bevara och återställa naturen och förbättra den biologiska mångfalden och naturresurserna samt främja Bauhausinitiativets lösningar i byggd miljö.

(b) Att stödja unionens försvarsförmåga i alla regioner genom att

(I) stärka unionens försvarsindustriella bas och militära rörlighet, särskilt genom att utveckla TEN-T-infrastruktur med dubbla användningsområden,

(II) stärka unionens beredskap inför kriser och katastrofer genom att integrera principen om inbyggd beredskap,

(III) stärka unionens säkerhet genom att förbättra förmågan att upptäcka, förebygga och reagera på hot, bland annat genom att stärka kritisk energi- och transportinfrastruktur och cybersäkerhet.

(c) Att stärka den sociala sammanhållningen genom att stödja människor och stärka unionens samhällen och unionens sociala modell genom att

(I) stödja sysselsättning, lika tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa och goda arbetsvillkor samt arbetskraftens rörlighet,

(II) öka utbudet av arbetskraft samt förbättra utbildningen och det livslånga förvärvandet av färdigheter, särskilt genom att främja kompetenshöjning och omskolning,

(III) främja lika möjligheter för alla, stödja starka sociala skyddsnät, främja social inkludering och bekämpa fattigdom och hemlöshet samt stödja investeringar i social infrastruktur,

(IV) underlätta tillgången till tjänster och tillhörande infrastruktur, inbegripet modernisering, digitalisering och förstärkning av kvalitet och resiliens inom hälso- och sjukvård, barnomsorg och långtidsvård,

(V) ta itu med de utmaningar som de demografiska förändringarna innebär i hela EU, bland annat brist på arbetskraft och ojämlikhet mellan generationer och regioner,

(VI) hantera de sociala effekterna av att växthusgasutsläpp från byggnader och vägtransporter inkluderas i tillämpningsområdet för direktiv 2003/87/EG.

(d) Att upprätthålla livskvaliteten i unionen genom att

(I) stödja rättvisare och tillräckliga inkomster för jordbrukare och deras långsiktiga konkurrenskraft, inbegripet jordbrukarnas ställning i värdekedjan,

(II) bidra till en tryggad livsmedelsförsörjning på lång sikt,

(III) förbättra attraktionskraften och levnadsstandarden, inbegripet tillgången till hälso- och sjukvård, i landsbygdsområden, verka för rättvisa arbetsvillkor och främja generationsväxling, förbättra jordbrukarnas beredskap och deras förmåga att hantera kriser och risker, förbättra tillgången till kunskap och innovation och påskynda den digitala och gröna omställningen för en blomstrande jordbruksbaserad livsmedelsindustri,

(IV) säkerställa hållbarhet, konkurrenskraft och resiliens inom unionens fiskeri- och vattenbrukssektor, främja en hållbar och konkurrenskraftig blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområden, öka lokalsamhällenas socioekonomiska möjligheter och resiliens samt säkerställa en stark världshavsförvaltning i alla dimensioner, med säkra, trygga, rena och hållbart förvaltrade hav,

v) förbättra hållbara jordbruks- och skogsbruksförvaltningsmetoder för att främja resilienta klimatåtgärder, tillhandahålla flera ekosystemtjänster, stödja effektiv vattenförvaltning, vattenkvalitet och vattenresiliens, genomföra naturbaserade lösningar, stärka den hållbara utvecklingen och miljöskyddet, förbättra bevarandet och återställandet av biologisk mångfald, mark och naturresurser samt förbättra djurens välbefinnande.

(e) Att skydda och stärka grundläggande rättigheter, demokrati, jämlikhet och rättsstatsprincipen samt upprätthålla unionens värden genom att

(I) upprätthålla och vidareutveckla öppna, rättighetsbaserade, demokratiska, jämlika och inkluderande samhällen, bland annat genom att bygga upp civilsamhället och arbetsmarknadsparternas kapacitet att upprätthålla unionens värden, medborgarutbildning och ungdomars deltagande,

(II) främja och upprätthålla rättsstatsprincipen genom att stärka rättssystemen, ramarna för korruptionsbekämpning, mediepluralism, informationsintegritet, mediekunnighet och effektiva kontroller och motvikter,

(III) förbättra den offentliga förvaltningens effektivitet och den institutionella kapaciteten hos offentliga myndigheter och berörda parter på nationell, regional och lokal nivå,

(IV) främja kultur som en katalysator för europeiska värden och stödja en dynamisk och mångsidig kultursektor.

Artikel 4 i förslaget innehåller de definitioner som ska tillämpas förutom på NRP-förordningen också på andra sektorspecifika förordningar. Till exempel har förslaget till GJP-förordningen inget eget artikelförslag för definitioner. I artikel 4 definieras bland annat "stödmottagare" och inom ramen för GJP "jordbrukare". I artikeln förutsätts dessutom att medlemsstaterna i sina NRP-planer ska fastställa definitionerna av "jordbruksverksamhet", "jordbruksareal", "stödberättigande hektar" och "ung jordbrukare" i enlighet med objektiva och icke-diskriminerande kriterier och med proportionalitetsprincipen. I artikeln preciseras också vilka förutsättningar som ska uppfyllas i de medlemsstatsspecifika definitionerna.

Kommissionen och medlemsstaterna bör genomföra de nationella och regionala partnerskapsplanerna och Interreg-planen inom ramen för delad förvaltning, medan kommissionen kan tillämpa direkt, delad eller indirekt förvaltning vid genomförandet av EU-faciliteten (artikel 5). Bidrag från instrumentet Europa i världen som ingår i kapitel till stöd för de yttersta randområdenas samarbete får genomföras genom delad eller indirekt förvaltning.

Varje medlemsstat bör organisera och genomföra ett omfattande partnerskap för den nationella och regionala partnerskapsplanen och varje kapitel, i linje med principen om flernivåstyrelse och bottom-up-strategin, för att säkerställa en balanserad representation av olika partner (artikel 6). Partnerskapet i planens kapitel kan bestå av olika intressentgrupper, till exempel är partnerskapskraven snävare när det gäller inrikes åtgärder.

I partnerskapet ska följande partner vara representerade på ett balanserat sätt:

(a) Offentliga myndigheter på regional och lokal nivå, i städer och på landsbygd osv., eller sammanslutningar som företräder sådana myndigheter.

(b) Näringslivets och arbetsmarknadens parter, inklusive jordbrukare, fiskare och deras organisationer.

(c) Relevanta organ som företräder civilsamhället, såsom miljöorganisationer, icke-statliga organisationer, ungdomsorganisationer, organ som ansvarar för främjande av social inkludering, grundläggande rättigheter, rättigheter för personer med funktionsnedsättning,

jämställdhet och icke-diskriminering samt nationella institutioner och organisationer för de mänskliga rättigheterna.

(d) Forskningsorganisationer och universitet, i tillämpliga fall.

Ett partnerskap som har inrättats enligt det ovan nämnda ska verka i enlighet med principen om flernivåsstyre och med en bottom-up-strategi. Medlemsstaten ska samverka med partnererna vid utarbetandet av partnerskapsplanen och under hela arbetet med att utforma, genomföra och utvärdera kapitlen, och de ska även delta i övervakningskommittéer i enlighet med artikel 55.

I artikel 7 definieras de övergripande principer som är tillämpliga på förordningen, inbegripet medlemsstaternas skyldighet att vid genomförandet av fonden följa rättsstatsprincipen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt principerna om icke-diskriminering och jämställdhet i enlighet med prestationsförordningen. De bör också främja synergieffekter och säkerställa en effektiv samordning mellan fonden och andra unionsprogram och unionsinstrument.

Medlemsstaterna och kommissionen ska vidta lämpliga åtgärder för att förhindra varje form av diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning i samband med utformning, genomförande, övervakning, rapportering och utvärdering av partnerskapsplanerna. Särskilt ska tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning beaktas under utformningen och genomförandet av partnerskapsplanerna.

I förslaget till NRP-förordning föreslår kommissionen att kopplingen mellan tillgången till finansiering och iakttagandet av rättsstatsprincipen och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna stärks. Rättsstatsprincipen och respekten för grundläggande rättigheter är ett av fondens specifika mål (artikel 3.1 e) och utgör förordningsförslaget övergripande principer (artikel 7). Dessutom innehåller förordningsförslaget ett övergripande villkor som är bundet till stadgan om de grundläggande rättigheterna (artikel 8) och ett övergripande villkor som är bundet till rättsstatsprincipen (artikel 9), som båda är förutsättningar för att få finansiering som grundar sig på förordningen. Syftet med de övergripande förutsättningarna i NRP-förordningen är att komplettera villkorligheten i förordningen om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten (villkorlighetsförordningen), som fortsätter att vara i kraft och även i fortsättningen är tillämplig på all EU-finansiering.

Enligt artikel 8 i förordningsförslaget ska medlemsstaterna införa och upprätthålla effektiva mekanismer för att säkerställa att de åtgärder som stöds av deras NRP-planer och deras genomförande överensstämmer med stadgan om de grundläggande rättigheterna under hela genomförandet av fonden. Enligt artikel 9 ska medlemsstaterna säkerställa respekten för rättsstatsprincipen enligt villkorlighetsförordningen under hela genomförandet av fonden. I ljuset av den information som medlemsstaten tillhandahåller i sin NRP-plan bedömer kommissionen huruvida villkoren uppfylls, med beaktande av kommissionens rapport om rättsstatsprincipen och landsrapporterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Avdelning II – Budgetram [artiklarna 10–20]

Finansieringsramen för genomförandet av fonden för perioden 1 januari 2028–december 2034 ska enligt kommissionens förslag vara 771,3 miljarder euro i 2025 års priser.

Finansieringsramen (artikel 10) föreslås fördelas enligt följande:

(a) 698,3 miljarder euro ska anslås för de NRP-planer som avses i avdelning III i enlighet med bilaga I [Fördelningsnyckel], varav

(I) minst 194,3 miljarder euro till mindre utvecklade regioner genom fastställande av minimibelopp per medlemsstat enligt den metod som anges i bilaga II,

(II) minst 262,8 miljarder euro till de GJP-interventioner som avses i artikel 35 [typer av stöd] punkt 1 a–k och r och punkt 10 och till interventioner som förtecknas i artikel 35.11,

(III) minst 30,6 miljarder euro enligt följande: 10,7 miljarder euro för inrättande av unionsstöd för asyl, migration och integration, 13,8 miljarder euro för inrättande av unionsstöd för Schengenområdet, europeisk integrerad gränsförvaltning och för den gemensamma viseringspolitiken och 6,1 miljarder euro för inrättande av unionsstöd för inre säkerhet.

(b) 64 miljarder euro ska fördelas till den facilitet som avses i avdelning IV,

(c) 9,04 miljarder euro ska fördelas till den Interregplan som avses i kapitel II i förordning XX [Regional utveckling, Interregplanen],

(d) upp till 0,5 % av finansieringsramen ska anslås för tekniskt bistånd på kommissionens initiativ enligt artikel 12 [tekniskt bistånd].

De regler som är kopplade till de ytterligare resurserna och medlemsstatens användning av dessa för att avsätta budgetgarantin, för finansieringen av finansieringsinstrumentet eller för eventuella icke-återbetalningspliktiga belopp i kombination med budgetgarantin eller finansieringsinstrumentet i en blandfinansieringsinsats, fastställs i artikel 11.

I enlighet med artikel 11 får medlemsstaterna, unionens institutioner, organ och byråer, tredjeländer, internationella organisationer, internationella finansieringsinstitutioner eller andra tredje parter ge ytterligare bidrag till fonden. Ytterligare ekonomiska bidrag ska utgöra s.k. externa inkomster avsatta för särskilda ändamål.

Fonden får på kommissionens initiativ stödja tekniskt och administrativt stöd för genomförandet av partnerskapsplanen och Interregplanen (artikel 12).

Fonden ska också stödja allt annat tekniskt och administrativt bistånd som krävs för att genomföra och förvalta den gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken.

På initiativ av en medlemsstat får fonden stödja åtgärder som är nödvändiga för ett effektivt genomförande av fonden (artikel 13).

Fördelningen av medlen mellan medlemsstaterna inom fonden kommer att ske i enlighet med förordningsförslagets bilaga I. I bilaga I fastställs metoden för beräkning av **det tillgängliga ekonomiska bidraget för varje medlemsstat** i enlighet med artikel 10.2 a. I metoden beaktas följande variabler med avseende på varje medlemsstat:

– Befolkning (2024).

– Befolkning som löper risk för fattigdom eller social utestängning i landsbygdsområden (2024).

– Medlemsstatens bruttonationalinkomst (BNI) per capita, mätt i köpkraftsstandard (2023).

– Regional bruttonationalprodukt (BNP) per capita, mätt i köpkraftsstandard på Nuts 3-nivå (genomsnitt för 2021–2022–2023).

– Direktstöd per potentiellt stödberättigande hektar (2027, hektar baseras på potentiellt stödberättigande areal 2022).

– Totalt antal asylsökande, positiva beslut, skydd och återvändanden (Eurostat, genomsnitt för 2022–2023–2024).

– Geografiska uppgifter om landgränser (Eurostats GIS-databas) och antalet viseringsansökningar för kortare vistelser.

Metoden inkluderar också en säkerhetsnäts- och skärmekanism som baserar sig på en medlemsstatsspecifik utbetalning av medel under budgetramen 2021–2027 och som skulle ha en betydande inverkan på flera medlemsstaters förvärv.

I artikel 14 fastställs reglerna för budgetåtaganden.

Unionens budgetåtaganden avseende anslag till varje partnerskapsplan skulle delas upp av kommissionen i årliga delåtaganden i enlighet med förordningen under perioden 1 januari 2028–31 december 2034 och enligt följande (avrundat):

(a) 15,8 % år 2028;

(b) 15,5 % år 2029;

(c) 15,1 % år 2030;

(d) 14,8 % år 2031;

(e) 14,4 % år 2032;

(f) 12,8 % år 2033;

(g) 11,7 % år 2034.

Medlemsstaterna skulle ha flexibilitet under partnerskapsplanens genomförandefas för att kunna reagera på kriser och oförutsedda omständigheter. Flexibilitetsbeloppet skulle motsvara 25 procent av unionens ekonomiska bidrag till en medlemsstat enligt vad som anges i förordningsförslagets bilaga I [fördelningsmetod].

I artiklarna 15 och 16 beskrivs de fall där kommissionen bör dra tillbaka ett belopp i en partnerskapsplan och Interregplanen samt förfarandestegen vid tillbakadragande.

Kommissionen skulle dra tillbaka alla belopp i en NRP-plan och i Interregplankapitlet som inte har använts för förfinansiering eller för vilka en betalningsansökan inte har lämnats in senast den 31 oktober det kalenderår som följer på det år då de budgetmässiga åtagandena gjordes. Kravet på omsättningshastighet skulle vara strängare än under den nuvarande budgetramen och förutsätta att genomförandet av NRP-planen inleds snabbt och att förvaltningsstrukturerna och -förfarandena är klara genast från början av 2028.

På grundval av den information som kommissionen mottagit till och med den 31 januari bör den informera medlemsstaten om det belopp som ska dras tillbaka. Medlemsstaten ska inom två månader efter att ha mottagit informationen från kommissionen godta det belopp som ska dras tillbaka eller lämna sina synpunkter.

Medlemsstaterna bör kunna få förhandsfinansiering under förutsättning att rådet antar ett genomförandebeslut om godkännande av en partnerskapsplan (artikel 17).

Under förutsättning att rådet antar den partnerskapsplan som medlemsstaten levererat och att medel finns tillgängliga ska kommissionen göra en utbetalning av förfinansiering. Förfinansieringen ska uppgå till 10 procent av det anslag från unionen som avses i artikel 14 [budgetåtaganden] och ska betalas ut i delbetalningar under tre på varandra följande år enligt följande: 4 procent år 2028, 3 procent år 2029 och 3 procent år 2030. Om genomförandebeslutet antas av rådet efter den 31 juli 2028 ska endast delbetalningarna för 2029 och 2030 betalas ut.

Kommissionen ska betala ut en förfinansiering på 12 procent av unionens ekonomiska bidrag från fonden till varje Interregplankapitel. Detta belopp ska utbetalas i tre lika stora delbetalningar på 4 procent under tre på varandra följande år.

På begäran av en medlemsstat får kommissionen bevilja den berörda medlemsstaten ett lån för genomförandet av partnerskapsplanen (artikel 18). Catalyst Europa-instrumentet skulle utnyttjas för att finansiera lånet. Då skulle lånet vara bundet till de reformer och investeringar som överenskommits i medlemsstatens plan, för vilka separata delmål och mål skulle fastställas. Den medlemsstat som fått lånet ansvarar för återbetalningen av lånet och lånekostnaderna.

I artikel 19 fastställs detaljerna i låneavtalet och reglerna för kommissionens befogenhet att låna nödvändiga medel på finansmarknaderna eller från finansinstitut.

En medlemsstats begäran om lånestöd ska innehålla beloppet för det begärda lånestödet, de åtgärder som ska finansieras genom lånestödet, finansieringsbehoven som är kopplade till åtgärderna och en förklaring till varför den beräknade kostnaden för NRP-planen är högre än unionens totala ekonomiska bidrag, med beaktande av det nationella bidraget.

Lånestödet får inte vara högre än skillnaden mellan de beräknade totala kostnaderna för partnerskapsplanen och summan av unionens ekonomiska bidrag och det nationella bidraget.

Catalyst Europa-lånestöd skulle vara tillgängligt för sammanlagt 133 miljarder euro. I syfte att finansiera de lån som beviljas ska kommissionen ha befogenhet att på EU:s vägnar låna upp den nödvändiga finansieringen på kapitalmarknaderna eller från finansieringsinstitut i enlighet med artikel 224 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 (budgetförordningen).

En marginal mellan budgetramen och maximibeloppen för egna medel skulle utgöra borgen för de medel som EU lånar. De medel som kommissionen lånar skulle då utgöra ett villkorligt ansvar för medlemsstaterna. Medlemsstaternas ansvar skulle begränsas till deras bruttonationalinkomstandel (BNI-bidrag) av maximibeloppen för egna medel.

Den lägsta nationella bidragsnivån för beräknade kostnader för en åtgärd i partnerskapsplanen fastställs i artikel 20.

Den lägsta nationella bidragsnivån för beräknade kostnader för en åtgärd i partnerskapsplanen får inte understiga

- (a) 15 procent för mindre utvecklade regioner,
- (b) 40 procent för övergångsregioner,
- (c) 60 procent för mer utvecklade regioner.

Mindre utvecklade regioner är regioner vars BNP per capita är mindre än 75 procent av genomsnittlig BNP per capita i EU-27.

Med övergångsregioner avses regioner vars BNP per capita är mellan 75 procent och 100 procent av genomsnittlig BNP per capita i EU-27.

Med mer utvecklade regioner avses regioner vars BNP per capita är mer än 100 procent av genomsnittlig BNP per capita i EU-27.

Av Finlands områden skulle Helsingfors–Nyland och Åland vara mer utvecklade regioner och Västra Finland, Södra Finland samt Norra och Östra Finland övergångsregioner.

Avdelning III – Nationella och regionala partnerskapsplaner [artiklarna 21–25]

Varje medlemsstat bör till kommissionen överlämna en nationell och regional partnerskapsplan som bör utarbetas och genomföras i samarbete med parterna (artikel 21). Varje medlemsstat ska i sin plan föreslå ett åtgärdsprogram för reformer, investeringar och andra åtgärder. Dessa reformer, investeringar och andra åtgärder ska utgöra en omfattande och sammanhängande helhet. Partnerskapsplanen bör innehålla de uppgifter som anges i artikel 22 och bilaga V. Planen bör utformas enligt mallen i bilaga V. Kommissionen ges befogenhet att ändra mallen genom delegerade akter.

Partnerskapsplaner

NRP-planen ska göra följande:

(a) Stödja de allmänna mål som fastställs i artikel 2 och på ett övergripande och lämpligt sätt bidra till alla de specifika mål som fastställs i artikel 3, med beaktande av den berörda medlemsstatens särskilda utmaningar. Dessutom ska partnerskapsplanen tillhandahålla en interventionsstrategi där det framgår hur dessa mål ska uppnås och finansieras genom planen, vilken finansieringsnivå som krävs för att säkerställa att de allmänna målen uppnås och vad som motiverar finansieringsnivån i fråga.

(b) Effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som identifieras

(I) inom ramen för den europeiska planeringsterminen, särskilt i de relevanta landsspecifika rekommendationer som riktas till medlemsstaten, inbegripet de som rör den europeiska pelaren för sociala rättigheter,

(II) i andra relevanta dokument som officiellt har antagits eller bedömts av kommissionen och som rör målen i artikel 3 [specifika mål], inbegripet de nationella GJP-rekommendationerna, rekommendationer för det digitala decenniet och nationella energi- och klimatplaner,

(III) i relevanta dokument och strategier som antagits av rådet eller kommissionen på området inre säkerhet, europeisk integrerad gränsförvaltning, viseringspolitik samt asyl och migration.

Medlemsstaten ska förklara hur utmaningarna och de landsspecifika rekommendationerna hanteras i NRP-planen, vilken finansieringsnivå som planeras och på vilket sätt planen kommer att göra följande:

(a) Vara förenlig med i synnerhet de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna enligt förordning (EU) 2024/1263, de nationella restaureringsplanerna enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991, de nationella energi- och klimatplanerna enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 och de nationella strategiska färdplanerna för det digitala decenniet enligt Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481.

(b) Bidra till fullbordandet av den inre marknaden, särskilt genom åtgärder med en gränsöverskridande, transnationell eller multinationell dimension, bland annat genom att beakta projekt i stomnätet och det utvidgade stomnätet enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1679, genom att med hjälp av utbyggnad av nationella nät beakta och möjliggöra projekt av gemensamt intresse enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/8692 och genom att stödja viktiga projekt och åtgärder av gemensamt europeiskt intresse.

(c) Tillhandahålla en förteckning över och en beskrivning av åtgärder som indelats i kapitel, inbegripet de viktigaste allmänna och specifika målen för dessa samt en förteckning över planerade delmål och mål, med planerade slutdatum under programperioden, inbegripet ytterligare åtgärder och tillhörande delmål och mål ifall den berörda medlemsstaten begär lånestöd. Indikatorerna för de föreslagna målen ska huvudsakligen baseras på de outputindikatorer som förtecknas i bilaga I till prestationsförordningen.

Åtgärder som rör den gemensamma jordbrukspolitiken ska uppfylla kraven i avdelning V [GJP] och förordning (EU) 202X/XXXX [GJP-förordningen] och förordning (EU) 202X/XXXX [förordningen om en samlad marknadsordning] och de krav som rör den gemensamma fiskeripolitiken och som fastställs i artikel XX i förordning XX [GFP-förordningen]. De indikatorer som föreslås för målen ska baseras på de outputindikatorer som förtecknas i bilaga I till prestationsförordningen, utom i vederbörligen motiverade fall.

(d) Fastställa de beräknade totala kostnaderna för åtgärderna i enlighet med mallen i bilaga V till förordningsförslaget, som en del av planen eller av en begäran om ändring av planen, för ett totalt belopp som inte understiger summan av unionens ekonomiska bidrag, eventuella begärda lån och nationella bidrag, i förekommande fall med information om befintlig eller planerad unionsfinansiering.

(e) Fastställa tydliga arrangemang för att den berörda medlemsstaten ska kunna övervaka och genomföra planen effektivt, som omfattar ansvariga myndigheter och övervakningskommittéer vilket återspeglar målet att inrätta ett robust system för flernivåstyre som bygger på partnerskapsprincipen, den planerade strategin för kommunikation och synlighet, en

kartläggning av potentiella behov av tekniskt stöd samt tydliga och effektiva arrangemang mellan de nationella och regionala myndigheterna när det gäller ansvaret för programplanering, genomförande, ekonomisk förvaltning, övervakning och utvärdering, i enlighet med medlemsstatens institutionella och rättsliga ram.

(f) Minska de ekonomiska, sociala och territoriella skillnaderna mellan mindre utvecklade regioner, övergångsregioner och mer utvecklade regioner, särskilt genom att

(I) fördela resurser till mindre utvecklade regioner, övergångsregioner och mer utvecklade regioner i enlighet med deras specifika utmaningar, vilket ska rapporteras i bilaga V enligt den metod som anges i bilaga VII,

(II) koncentrera resurserna till mindre utvecklade regioner genom fastställande av minimibelopp per medlemsstat enligt den metod som anges i bilaga II,

(III) fokusera på de särskilda behoven i gränsregioner, nordliga glesbefolkade områden, landsbygds- och stadsområden, områden som påverkas av industriell omvandling samt öar, vilket ska rapporteras i bilaga V enligt den metod som anges i bilaga VII,

(IV) stärka den ekonomiska och sociala utvecklingen i de yttersta randområdena, vilket ska återges i särskilda åtgärder för de berörda territorierna i enlighet med artikel 46.

(g) Koncentrera resurserna till

(I) att stödja generationsskifte inom jordbrukssektorn samt inom fiskeri- och vattenbrukssektorn,

(II) sociala åtgärder,

(III) att stödja fiske, vattenbruk och maritim verksamhet, inbegripet småskaligt fiske samt genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken och den europeiska världshavspakten.

(h) Effektivt bidra till

(I) att främja användningen av samarbetsinterventioner enligt artikel 74 [samarbetsinterventioner], inbegripet integrerade territoriella investeringar i städer, stads-, landsbygds- och kustområden, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg såsom strategier för rättvis omställning och smart specialisering samt Leader enligt artikel 77 [Leader],

(II) att förbättra jordbruksföretagens resiliens och riskhantering på gårdsnivå och stödja den digitala och datadrivna omställningen av jordbruk och landsbygdsområden för att öka deras konkurrenskraft, hållbarhet och resiliens,

(III) prioriterade miljö- och klimatområden.

(i) Främja partnerskap, kunskapsutbyte och, i förekommande fall, utdelning av jordbruksprodukter genom att

(I) ange vilka berörda parter som har rådfrågats, hur dessa valdes ut, hur man säkerställt att de är representativa och förebyggt intressekonflikter och hur deras synpunkter återspeglas i planen i linje med uppförandekoden för partnerskap, och genom att inkludera en sammanfattning av den samrådsprocess som genomförts vid utarbetandet av planen och varje kapitel,

(II) inrätta ett kunskaps- och innovationssystem inom jordbruket, inbegripet dess organisation, i enlighet med GJP-förordningen – kunskaps- och innovationssystem inom jordbruket och jordbruksrådgivning,

(III) fastställa villkoren för EU:s skolprogram i enlighet med del II avdelning I kapitel II a i förordning (EU) nr1308/2013.

(j) Specificera hur NRP-planen och dess genomförande överensstämmer med principen i artikel 6.3, inbegripet en beskrivning av de skyddsmetoder som avses i artikel 3.4 i GJP-förordningen, deras territoriella tillämpningsområde, jordbrukare och andra stödmottagare som omfattas av metoden och en sammanfattning av skyddsmetoden, samt komplementaritet mellan gårdsförvaltningens olika delar och de relevanta åtgärder som stöds inom ramen för NRP-planen.

(k) Förklara hur medlemsstatens system och arrangemang på ett tillräckligt sätt säkerställer en regelbunden, ändamålsenlig och effektiv användning av unionens medel, i enlighet med sund ekonomisk förvaltning och skyddet av unionens ekonomiska intressen, utifrån nyckelkraven i bilaga IV [nyckelkrav] i kombination med åtgärder som ska råda bot på potentiella brister.

(l) Ange vilka arrangemang som säkerställer att medlemsstaterna, vid avbrott i betalningsfrister eller inställd unionsfinansiering, finansiella korrigeringar eller andra åtgärder för att säkerställa skyddet av unionens ekonomiska intressen, kommer att fullgöra sina skyldigheter att fortsätta med utbetalningarna till stödmottagare, mottagare, slutmottagare, uppdragstagare och deltagare.

(m) När så är lämpligt tillhandahålla en självskattning avseende säkerhet baserad på gemensamma objektiva kriterier där eventuella säkerhetsproblem identifieras, med en precisering av hur dessa frågor kommer att hanteras i syfte att följa relevant tillämplig lagstiftning.

(n) Motivera planens samstämmighet och synergierna och komplementariteten mellan åtgärder som stöder målen enligt artiklarna 2 och 3, med en beskrivning av hur behoven hos mer än en målgrupp kommer att tillgodoses, inbegripet landsbygds- och kustsamhällenas behov, och de arrangemang som finns för att dra nytta av sådana synergier.

(o) Tillhandahålla en självskattning av efterlevnaden av det övergripande villkor i stadgan som avses i artikel 8 [artikeln om stadgan om de grundläggande rättigheterna].

(p) Ange på vilket sätt planen och dess planerade genomförande säkerställer att det övergripande villkoret avseende rättsstatsprincipen enligt artikel 9 [Övergripande villkor avseende rättsstatsprincipen] uppfylls, inbegripet uppföljningen av de landsspecifika rekommendationer som utfärdats inom ramen för den senaste rapporten om rättsstatsprincipen och den europeiska planeringsterminen, inklusive åtgärder för att ta itu med dessa identifierade landsspecifika utmaningar.

(q) Se till att NRP-planen bidrar till unionens sociala mål. Minst 14 procent av unionens totala bidrag och lån ska avsättas för att uppnå dessa mål och har beräknats med hjälp av de koefficienter som avses i artikel 6.1 i prestationsförordningen.

(r) Se till att NRP-planen bidrar till unionens klimat- och miljömål. En minimiandel av unionens totala anslag till NRP-planen ska avsättas för att uppnå dessa mål, motsvarande det specifika utgiftsmål för klimat och miljö som avses i bilaga III till prestationsförordningen.

I artikel 22 i förslaget konstateras också att kommissionen får begära att medlemsstaterna bidrar med en lägre eller högre minimiandel av det totala anslaget till planens klimat- och miljömål. Den specifika andelen skulle fastställas av kommissionen i samband med att NRP-planen godkänns.

Varje medlemsstat bör som regel lämna in en nationell och regional partnerskapsplan till kommissionen senast den 31 januari 2028, så att den kan behandlas noggrant och i god tid.

För att säkerställa ett snabbt genomförande av fonden bör medlemsstaterna kunna lägga fram ett utkast till nationell och regional partnerskapsplan från och med juni 2027.

De nationella och regionala partnerskapsplanerna bör utformas i nära samarbete med kommissionen och utarbetas i enlighet med den mall som tillhandahålls.

Medlemsstaterna bör utforma och genomföra NRP-planerna i partnerskap med lokala och regionala myndigheter, ekonomiska och sociala partner och landsbygdspartner, organisationer i det civila samhället och andra berörda parter.

För att säkerställa en effektiv styrning av den nationella och regionala partnerskapsplanen bör medlemsstaterna inrätta övervakningskommittéer för kapitlen och en samordningskommitté för planen.

I partnerskapsplanerna för det nationella reformprogrammet bör det anges hur de utgör ett heltäckande bidrag till fondens samtliga allmänna och specifika mål, med beaktande av den berörda medlemsstatens specifika nationella, regionala och territoriella utmaningar.

Planen bör också innehålla en förklaring av hur den bidrar till att effektivt ta itu med de relevanta landsspecifika utmaningar som identifierats, bland annat inom ramen för den europeiska planeringsterminen och andra relevanta dokument som officiellt antagits av kommissionen och som rör de mål som stöds av fonden.

NRP-planen bör säkerställa komplementaritet och synergier mellan olika åtgärder som stöder olika politikområden och riktar sig till olika grupper av stödmottagare.

Förordningsförslaget skulle ge medlemsstaterna frihet att allokera den s.k. fritt tillgängliga finansieringsandelen i det nationella kuvertet på det sätt de anser vara bäst, dock med beaktande av följande punkter:

de särskilda behoven i mindre utvecklade regioner,

de särskilda behoven i övergångsregioner,

de särskilda behoven i mer utvecklade regioner, de särskilda behoven på öar och i de yttersta randområdena,

de särskilda behoven i de östra gränsregionerna, särskilt på områdena säkerhet, gränsförvaltning och ekonomisk utveckling (NUTS 2-regioner), som har gränser mot Ryssland, dvs. alla andra regioner i Finland utom Västra Finland och Nyland,

de särskilda behoven i de nordliga glesbefolkade områdena,

de särskilda behoven i regioner av landsbygdskaraktär, i synnerhet strukturella problem såsom begränsade arbetstillfällen, brist på kvalificerad personal, brister i den digitala infrastrukturen och ungdomsflykt,

de särskilda behoven i områden som har påverkats av industriell omvandling, i synnerhet socioekonomiska utmaningar till följd av omställningsprocessen i riktning mot EU:s klimatmål,

de särskilda behoven i stadsregioner, inklusive hållbar stadsutveckling,

de särskilda behov som beaktats i de regionala planerna, inbegripet strategier för rättvis omställning och smart specialisering.

Efter en positiv bedömning bör kommissionen lägga fram ett förslag till rådets genomförandebeslut, som rådet ska godkänna med kvalificerad majoritet. För rådet fastställs en målsatt tidsfrist på fyra veckor för behandlingen av varje förslag (artikel 23).

Under genomförandefasen får medlemsstaterna begära en motiverad ändring av sin nationella och regionala partnerskapsplan, där de anger den förväntade inverkan på uppnåendet av målen (artikel 24).

Medlemsstaterna bör också lämna in ändrade planer som en del av halvtidsöversynen senast den 31 mars 2031 (artikel 25).

Avdelning IV – EU-faciliteten [artiklarna 26–34]

Genom förordningen inrättas EU-faciliteten för att öka flexibiliteten och hantera oförutsedda kriser. Faciliteten kommer att täcka unionsåtgärder och framväxande utmaningar och prioriteringar (budgetkudden) (artikel 26).

Finansieringen från EU-faciliteten ska allokeras enligt följande:

56,3 miljarder euro för unionens åtgärder, inbegripet det gemensamma skyddsnätet 5,6 miljarder euro, åtgärder för inrikes frågor (GD HOME:s tematiska instrument) 22,4 miljarder euro, EU:s solidaritetsfond 17,9 miljarder euro och övriga 10,4 miljarder euro,

(b) 7,7 miljarder euro för bufferten för nya utmaningar och prioriteringar (budgetbufferten).

Kommissionen ska inom ramen för de årliga anslagen i unionens budget fastställa det totala belopp som ska avsättas till faciliteten.

EU-faciliteten får genomföras i form av budgetgarantier, finansieringsinstrument och blandfinansieringsinsatser (inklusive direktstöd; artikel 27) eller med deltagande av tredjeländer (artikel 28) eller stöd till verksamhet i eller i förhållande till tredjeländer (artikel 29) och andra enheter med direkt och indirekt förvaltning (artikel 30).

I artikel 31 fastställs målen och de åtgärder som ska stödjas samt respektive förfarandesteg för unionens åtgärder. I bilaga XV definieras närmare unionsåtgärderna som stöds genom EU-faciliteten. Till dessa åtgärder hör bland annat finansiering av marknadsstörningar och marknadskriser inom jordbruket på EU-nivå genom det gemensamma skyddsnätet. Förslaget ersätter den nuvarande jordbruksreserven för motsvarande krissituationer och avgränsar naturkatastrofer från det stöd som det gemensamma skyddsnätet erbjuder. Dessutom nämns det i bilagan till förslaget att EU-faciliteten finansierar bland annat åtgärder för utrotning, bekämpning och övervakning av djursjukdomar och växtskadegörare. I dag finansieras dessa

åtgärder från programmet för den inre marknaden. Dessutom kan EU-faciliteten finansiera bland annat genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken, datainsamling och övervakning.

I artikel 32 fastställs regler för utgifter kopplade till offentliga interventionsåtgärder enligt förordningen om en samlad marknadsordning ((EU) nr 1308/2013) inom ramen för det gemensamma säkerhetsnätet.

I artikel 33 anges fall där det belopp som anslagits till budgetkudden bör användas, inklusive för att säkerställa lämpliga insatser från unionens sida vid oförutsedda omständigheter och främja nya unionsledda initiativ eller prioriteringar.

Medlemsstaterna får begära att deras partnerskapsplaner ändras i händelse av krissituationer (artikel 34). Enligt kommissionen omfattar artikel 34 inte endast naturkatastrofer, utan är bredare och kan även omfatta andra typer av kriser.

Avdelning V – Den gemensamma jordbrukspolitiken [artiklarna 35–45]

I artikel 35 anges de interventionstyper för vilka unionsstöd beviljas för att uppnå målen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

I artikel 35 fastställs även interventioner för inkomststöd som finansieras från fonden från en andel som öronmärkts för jordbrukets inkomststöd. Dessutom konstateras det i artikeln att det genomsnittliga stödet per hektar för gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd ska vara mellan 130 euro och 240 euro.

I artikel 35 föreskrivs också om ett lägsta nationellt bidrag för GJP-åtgärder. Det lägsta nationella bidraget ska vara minst 30 procent av de totala uppskattade kostnaderna för varje intervention. Det lägsta nationella bidraget gäller inte gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd eller kopplat inkomststöd, som skulle finansieras till fullo med EU-stöd. För investeringar tillämpas en stödnivå på högst 75 procent. För unga jordbrukare är den högsta stödnivån för investeringar 85 procent.

I artikel 35 fastställs även en beräkningsgrund för kopplat inkomststöd. Stödbeloppet är högst 20 procent och beräknas utifrån unionens bidrag som styrs till avtagande arealbaserat inkomststöd, bomullsstöd, miljöåtgärder och stöd för småbrukare. Stödbeloppet får höjas med 5 procent för proteingrödor, jordbrukare som bedriver både växtodling och djurhållning och de östra gränsregionerna, som avser Nuts 2-regioner som gränsar till Ryska federationen, Belarus eller Ukraina, land- eller sjövägen.

Dessutom föreskrivs i artikel 35 om finansieringen av EU:s skolprogram och bland annat om en nationell finansieringsandel på minst 30 procent för interventioner. I dag finansieras skolprogrammet till fullo av EU:s medel. I artikeln fastställs också bestämmelser om finansiering av sektorprogrammen i förordningen om en samlad marknadsordning.

I artikel 35 förtecknas även interventioner inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.

Särskilda krav för interventioner inom den gemensamma jordbrukspolitiken anges i artikel 36 och reglerna för övervakning av jordbruksresurser i artikel 37.

I artikel 38 fastställs regler för krisstöd till jordbrukare efter naturkatastrofer, allvarliga klimathändelser eller andra katastrofer. Grödspecifikt stöd för bomull fastställs i artikel 39.

Medlemsstaterna bör utforma de interventioner inom den gemensamma jordbrukspolitiken som fastställs i denna förordning, förordning (EU) 202X/XXXX [GJP-förordningen] och förordning (EU) nr 1308/2013 [samlad marknadsordningsförordning] i enlighet med artikel 40 [WTO] och bilaga XVII [WTO-bilagan] (artikel 40). I artikel 41 fastställs reglerna för genomförandet av samförståndsförklaringen om oljeväxtfrön mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Amerikas förenta stater.

I artiklarna 42–45 fastställs regler för stöd till de mindre Egeiska öarna, inbegripet tillämpningsområde och gemensamma krav, särskilda leveransavtal, stöd till lokala jordbruksprodukter och därmed sammanhängande kontroller och sanktioner.

Avdelning VI – De yttersta randområdena [artiklarna 46–48]

Enligt förordningen ska de berörda medlemsstaterna vidta åtgärder för att hantera utmaningar som var och en av deras yttersta randområden står inför och som uppfyller de mål som anges i artikel 46. I förordningen fastställs regler för den särskilda försörjningsordningen för de jordbruksprodukter som förtecknas i bilaga I till EUF-fördraget (artikel 47) och stöd för lokala jordbruksprodukter (artikel 48).

Avdelning VII – Styrning av planen [artiklarna 49–57]

Styrningen av genomförandet av planen genomförs i samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör för partnerskapsplanen ange en eller flera förvaltande myndigheter, ett eller flera utbetalande myndigheter och en eller flera revisionsmyndigheter (artikel 49) som bör uppfylla de centrala krav som anges i förslagens bilaga IV.

Om medlemsstaten anger fler än en förvaltande myndighet bör den inrätta en samordnande myndighet. I förordningen fastställs den samordnande myndighetens uppgifter (artikel 50) och den förvaltande myndighetens uppgifter (artikel 51), det utbetalande organets uppgifter (artikel 52) och revisionsmyndighetens uppgifter (artikel 53).

Om en medlemsstat utser fler än en förvaltande myndighet ska den inrätta en samordnande myndighet. En förvaltande myndighet får anförtros att utföra vissa av den samordnande myndighetens uppgifter. Överenskommelser mellan den samordnande myndigheten och den förvaltande myndigheten ska dokumenteras skriftligen.

Den förvaltande myndigheten får ange ett eller flera förmedlande organ som ska utföra vissa uppgifter under myndighetens ansvar. Överenskommelser mellan den förvaltande myndigheten och de förmedlande organen ska dokumenteras skriftligen. De uppgifter som delegeras till förmedlande organ får inte delegeras vidare till andra organ.

Revisionsmyndigheten ska vara en offentlig myndighet som är funktionellt oberoende av revisionsobjekten. Revisionsarbete får utföras av ett annat offentligt eller privat organ än revisionsmyndigheten under den myndighetens ansvar. Om medlemsstaten utser fler än en revisionsmyndighet ska den inrätta samordningsarrangemang för utarbetandet av det årliga revisionsuttalandet och sammanfattningen av revisioner.

Medlemsstaterna bör säkerställa att principen om åtskillnad av funktioner mellan och inom de myndigheter som utsetts för partnerskapsplanen respekteras.

Den förvaltande myndigheten och revisionsmyndigheten kan ansvara för ett eller flera kapitel i planen. De ska förses med lämpliga resurser för att utföra sina uppgifter.

Den samordnande myndigheten föreslås ansvara för följande:

- (a) Övervaka genomförandet av partnerskapsplanen och samtidigt säkerställa god förvaltningssed och upprätthållande av tillräcklig administrativ kapacitet hos de myndigheter som ansvarar för planen.
- (b) Säkerställa samstämmighet i genomförandet av partnerskapsplanens olika kapitel.
- (c) Lämna in betalningsansökningar för planen till kommissionen.
- (d) Tillhandahålla prognoser över beloppet för de betalningsansökningar som ska lämnas in för innevarande och efterföljande kalenderår.
- (e) Tillhandahålla det årliga garantipaketet och den förvaltningsförklaring som undertecknats av den förvaltande myndigheten eller det utbetalande organet.
- (f) Samordna och till kommissionen överlämna alla handlingar som begärs som en del av det årliga garantipaketet.
- (g) Säkerställa finansiella flöden till förvaltande myndigheter, som garanterar att dessa myndigheter vid varje utbetalning från kommissionen får de belopp som de har rätt till, i enlighet med de framsteg som gjorts i genomförandet av de åtgärder som ingår i deras respektive kapitel och med beaktande av eventuella finansiella korrigeringar till följd av genomförandet av deras kapitel, och som säkerställer att de vid periodens slut får ett belopp som minst motsvarar deras unionsbidrag.
- (h) Säkerställa en ram för att stärka den administrativa kapaciteten hos myndigheter, berörda parter, partner och stödmottagare på nationell och lokal nivå och främja policylärande och policyexperiment.
- (i) Stödja arbetet i en samordningskommitté genom att tillhandahålla nödvändig information och se till att den samordnande övervakningskommitténs beslut och rekommendationer följs upp.
- (j) Informera unionsmedborgarna om den nationella och regionala partnerskapsplanens mål och resultat i enlighet med prestationsförordningen genom en gemensam webbplats.

Den förvaltande myndigheten föreslås ansvara för förvaltningen av planen eller en del av planen i syfte att uppnå dess mål. Den föreslås utföra följande uppgifter:

- (a) Välja ut insatser i syfte att maximera partnerskapsplanens bidrag till att uppnå fondens mål, så som dessa definieras på kapitel- och åtgärdsnivå, genom att fastställa och tillämpa kriterier och förfaranden som är icke-diskriminerande och transparenta.
- (b) Genomföra förvaltningskontroller för att säkerställa att de delmål och mål som anges i partnerskapsplanen uppfylls och att medlen används effektivt.
- (c) Tillämpa effektiva och proportionella åtgärder och förfaranden, med beaktande av de risker som identifierats, för att förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, inbegripet bedrägeri, korruption, intressekonflikter och dubbelfinansiering.
- (d) Stödja arbetet i övervakningskommittén genom att tillhandahålla nödvändig information i god tid och se till att övervakningskommitténs beslut och rekommendationer följs upp.

(e) I förekommande fall övervaka förmedlande organ, samtidigt som god förvaltningssed säkerställs och tillräcklig administrativ kapacitet upprätthålls.

(f) Stärka den administrativa kapaciteten hos förmedlande organ (i förekommande fall) och stödmottagare och främja policylärande och policyexperiment.

(g) Säkerställa att en stödmottagare får hela det belopp som ska betalas ut i samband med genomförandet av en åtgärd, senast [80] dagar efter den dag då stödmottagaren lämnade in betalningsansökan, och för de interventioner som avses i artikel 35 säkerställa att utbetalningen till stödmottagarna sker senast den 30 juni året efter det år då betalningsansökan lämnades in.

(h) Elektroniskt registrera och lagra de uppgifter som behövs för övervakning, utvärdering, ekonomisk förvaltning, kontroller och revisioner.

(i) Säkerställa att varje stödmottagare förses med ett dokument som anger stödvillkoren, finansieringsplanen, genomförandebegränsningar och i tillämpliga fall metoden för att tillämpa betalningsvillkoren.

(j) Säkerställa att stödmottagarna fullgör sin skyldighet att se till att unionens stöd synliggörs i enlighet med prestationsförordningen.

(k) Underteckna förvaltningsförklaringen i enlighet med mallen i bilaga XII [förvaltningsförklaring].

(l) Lämna information om hur genomförandet av åtgärderna i partnerskapsplanen fortskrider i enlighet med artikel 58 [medlemsstaternas ansvarsområden] och bilaga IX [Rapport om hur genomförandet av åtgärderna fortskrider].

Det utbetalande organet ska enligt förslaget ha en administrativ organisation och ett system för intern kontroll som uppfyller internationellt erkända standarder för intern kontroll och som ger tillräckliga garantier för att betalningarna är lagliga, korrekta och vederbörligen redovisade.

Varje medlemsstat ska, med beaktande av sina institutionella bestämmelser, begränsa antalet godkända utbetalande organ till ett enda utbetalande organ på nationell nivå eller, där så är tillämpligt, ett per region.

När det gäller de åtgärder som avses i artikel 35 [GJP-interventionstyp] ska det utbetalande organet utföra de uppgifter som åligger den förvaltande myndighet [förvaltande myndigheter] som anges i artikel 51.1 leden b, c, f, g, h, i, j och k samt 51.2 och 51.3.

Det utbetalande organet får delegera utförandet av sina uppgifter, med undantag för utbetalningar.

Varje medlemsstat ska fortlöpande övervaka att det utbetalande organet uppfyller kraven och ansvara för att utfärda, se över och återkalla deras ackreditering.

Revisionsmyndigheten föreslås ansvara för att utföra revisioner av uppfyllandet av delmål och mål samt systemrevisioner för att försäkra kommissionen om att förvaltnings- och kontrollsystemen fungerar effektivt, inbegripet huruvida förvaltnings- och kontrollsystemen säkerställer att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta samt att unionens ekonomiska intressen skyddas effektivt och i rätt tid. Revisionerna ska ge garantier för att medlen används effektivt i enlighet med tillämplig lagstiftning.

Revisionsmyndigheten ska enligt förslaget utarbeta ett årligt revisionsuttalande som ska fastställa huruvida

(I) uppgifterna i betalningsansökningarna är fullständiga, korrekta och tillförlitliga,

(II) förvaltnings- och kontrollsystemen fungerar väl och säkerställer ett effektivt och snabbt skydd av unionens ekonomiska intressen och de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet,

(III) medlen används i enlighet med tillämplig lagstiftning,

(IV) revisionsarbetet föranleder tvivel om vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

(b) En sammanfattning av de revisioner som utförts med en analys av arten och omfattningen av de brister som identifierats och eventuella korrigerande åtgärder som vidtagits eller planerats.

Revisionsarbetet ska utföras i enlighet med internationellt vedertagna revisionsstandarder.

Medlemsstaterna bör inrätta en eller flera övervakningskommittéer för ett eller flera kapitel i partnerskapsplanen. Om fler än en övervakningskommitté inrättas bör medlemsstaten också inrätta en samordningskommitté för att säkerställa överblick över och övervakning av genomförandet. (artikel 54).

I artikel 55 definieras övervakningskommitténs sammansättning och i artikel 56 dess uppgifter.

Varje medlemsstat ska via ett offentligt förfarande och på grundval av objektiva och öppna kriterier fastställa övervakningskommitténs sammansättning och storlek, och säkerställa en balanserad representation av de berörda medlemsstaternas myndigheter och förmedlande organ samt av företrädare för parterna.

Varje medlem av övervakningskommittén ska ha en röst. Medlemsstaten ska offentliggöra och årligen uppdatera en förteckning över medlemmarna i övervakningskommittén på den webbplats som avses i artikel 64. Företrädare för kommissionen ska delta i övervakningskommitténs arbete i egenskap av rådgivare.

Övervakningskommittén granskar

(a) framstegen i genomförandet av de åtgärder som ingår i kapitlet i planen,

(b) eventuella problem som påverkar kapitlets prestation och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem,

(c) uppfyllandet av de övergripande villkoren för rättsstatsprincipen och stadgan om de grundläggande rättigheterna och tillämpningen av dessa under hela programperioden,

(d) framstegen med att genomföra utvärderingar, sammanfatta utvärderingarna och följa upp resultaten,

(e) genomförandet av informations-, kommunikations- och synlighetsåtgärder avseende reformer och investeringar samt andra interventioner som ingår i kapitlet,

(f) framstegen med att bygga upp administrativ kapacitet hos offentliga institutioner, partner och stödmottagare, om det är relevant,

(g) hur väl partnerskapet fungerar.

Övervakningskommittén godkänner följande för det eller de kapitel som den ansvarar för:

(a) Varje förslag till ändring av kapitlet eller kapitlen i den nationella och regionala partnerskapsplan som den ansvarar för, med undantag för ändringar enligt artikel 34 [unionsåtgärder, EU-faciliteten].

(b) Metoder, kriterier och förfaranden för urval av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa.

(c) Utvärderingsplanen och eventuella ändringar av denna.

(d) Kommunikationsstrategin.

(e) Strategier för territoriell utveckling.

I artikel 57 fastställs målen för EU och det nationella GJP-nätverket.

Varje medlemsstat ska senast tolv månader efter kommissionens godkännande av partnerskapsplanen inrätta och stödja ett nationellt nätverk för den gemensamma jordbrukspolitiken för nätverkssamarbete mellan organisationer och förvaltningar, rådgivare, forskare och andra innovationsaktörer samt andra aktörer på området jordbruk och landsbygdsutveckling på nationell nivå. De nationella GJP-nätverken ska bygga på befintlig erfarenhet och praxis från nätverksarbete i medlemsstaterna.

Kommissionen ska inrätta ett europeiskt nätverk för den gemensamma jordbrukspolitiken för nätverkssamarbete mellan nationella nätverk, organisationer och förvaltningar som är verksamma på området jordbruk och landsbygdsutveckling på unionsnivå.

Avdelning VIII – Förvaltning och finansiella bestämmelser [artiklarna 58–70]

I förordningen anges lämpliga åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen och efterlevnaden av tillämplig lagstiftning (artikel 58).

Medlemsstaterna ska göra följande:

(a) Inrätta ändamålsenliga och effektiva förvaltnings- och kontrollsystem för sina partnerskapsplaner.

(b) Säkerställa och regelbundet kontrollera att det stöd som ges har använts korrekt för att uppnå de fastställda delmålen och målen eller output.

(c) Vidta lämpliga åtgärder för att förebygga, upptäcka och åtgärda oriktigheter, inbegripet bedrägeri, korruption och intressekonflikter.

(d) Vidta korrigerande åtgärder om tillämplig rätt inte följs.

(e) Säkerställa att dubbelfinansiering från unionsbudgeten undviks samt vidta omedelbara åtgärder för att åtgärda varje fall av dubbelfinansiering.

(f) Säkerställa efterlevnad av de skyldigheter som anges i artikel 130 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509.

(g) Säkerställa rapportering av alla fall av misstänkt bedrägeri, korruption och oriktighet, inbegripet intressekonflikter, dubbelfinansiering och andra överträdelser av tillämplig rätt i kommissionens system för hantering av oriktigheter.

(h) Säkerställa att kommissionen, Olaf, revisionsrätten och, när det gäller de medlemsstater som deltar i fördjupat samarbete enligt förordning (EU) 2017/1939, Eppo kan utöva sina respektive befogenheter och får tillgång till uppgifter inom ramen för utövandet av sina respektive befogenheter.

(i) Ha system och förfaranden för att säkerställa att alla verifikationer som behövs för verifieringskedjan som rör en åtgärd som får stöd av fonden bevaras på lämpligt sätt under tio år räknat från den 31 december det år då kommissionen gjorde den sista utbetalningen till medlemsstaten.

(j) Införa rutiner för att säkerställa att klagomål som rör användningen av fonden granskas effektivt, i enlighet med deras institutionella och rättsliga ramar.

(k) Säkerställa att allt informationsutbyte mellan stödmottagare och myndigheter som omfattas av NRP-planen samt med kommissionen sker genom elektroniska system för datautbyte, på ett sätt som bland annat omfattar automatiska och interaktiva formulär och beräkningar, som säkerställer registrering och lagring av uppgifter i systemet för att möjliggöra både administrativa kontroller av ansökningar om utbetalning som lämnas in av stödmottagare och revisioner och som möjliggör automatisk synkronisering och överföring av uppgifter mellan stödmottagarnas och medlemsstaternas system.

(l) Säkerställa att allt officiellt informationsutbyte med kommissionen sker genom ett elektroniskt system för datautbyte. Medlemsstaterna förväntas inte kontrollera de underliggande kostnaderna för insatserna och åtgärderna när de bedömer om delmål och mål har uppnåtts.

Medlemsstaterna bör senast den 15 februari varje år informera kommissionen om framstegen med att uppnå de mål som fastställs i partnerskapsplanerna, kvantifiera uppnåendet av varje mål och delmål och de framsteg som gjorts för outputbaserade interventioner som stöds av planerna.

Medlemsstaterna bör senast den 15 februari varje år efter 2028 lämna in garantipaketet till kommissionen (artikel 59).

Det årliga garantipaketet föreslås innehålla följande handlingar:

(a) En rapport om framstegen i genomförandet av åtgärderna i planen, med hänvisning till de betalningsansökningar som lämnats in under det föregående räkenskapsåret.

(b) En sammanfattning av revisionerna.

(c) En förvaltningsförklaring som visar att

(I) de uppgifter som lämnats tillsammans med betalningsansökan är fullständiga, korrekta och tillförlitliga,

(II) medlen har använts korrekt,

(III) de förvaltnings- och kontrollsystem som införts fungerar korrekt och ger tillräckliga garantier för att medlen har förvaltats i enlighet med alla tillämpliga lagar, inbegripet om förebyggande, upptäckt, rapportering och åtgärdande av intressekonflikter, korruption,

dubbelfinansiering, bedrägerier och andra oriktigheter, och i enlighet med principen om sund ekonomisk förvaltning,

(IV)rapporten ger en sann och rättvisande bild av framstegen i genomförandet.

(d) Det årliga revisionsuttalandet i enlighet med mallen i bilaga XII.

Kommissionen ska ta hänsyn till informationen i det årliga garantipaketet för att avgöra om någon av de åtgärder som anges i artiklarna 66 [Avbrott], 67 [Innehållande av betalningar] och 68 [Finansiella korrigeringar] är nödvändiga.

I förordningen beskrivs också kommissionens ansvarsområden (artikel 60) och modellen med samordnad granskning (artikel 61). Syftet är också att stärka denna princip om en samordnad granskning genom regelbunden dialog mellan inspektörerna.

Kommissionen ska få rimliga garantier för att medlemsstaterna har inrättat förvaltnings- och kontrollsystem som överensstämmer med kraven i denna förordning och att dessa system fungerar ändamålsenligt och effektivt under genomförandet av partnerskapsplanerna.

Kommissionen ska, för sitt eget revisionsarbete, upprätta en revisionsstrategi och en revisionsplan som ska bygga på en riskbedömning och på proportionalitetsprincipen.

Kommissionen och revisionsmyndigheten ska samordna sitt revisionsarbete.

När kommissionen och revisionsmyndigheterna genomför revisioner ska de i enlighet med artikel 61 vederbörligen beakta principen om samordnad granskning och proportionalitetsprincipen i förhållande till risknivån för unionsbudgeten.

Kommissionen och revisionsmyndigheterna ska först använda all den information och alla de register som avses i artikel 58 [Medlemsstaternas ansvar], inklusive resultaten av förvaltningskontrollerna, och de får begära och erhålla ytterligare handlingar och revisionsbevis från planmyndigheterna och de berörda stödmottagarna om de efter en yrkesmässig bedömning anser att så krävs för att dra välgrundade revisionsslutsatser.

För partnerskapsplaner där kommissionen konstaterar att revisionsmyndighetens yttrande är tillförlitligt och där den berörda medlemsstaten deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Eppo ska kommissionens egna revisioner begränsas till en granskning av revisionsmyndighetens arbete.

Kommissionen och revisionsmyndigheten får besluta att inte granska delmål och mål under något år om de redan har varit föremål för en revision av Europeiska revisionsrätten.

I artikel 62 fastställs kontrollsystemet för jordbruksförvaltning och den gemensamma fiskeripolitiken. När det gäller dessa är fastställandet av regler i denna grundförordning inte heltäckande, utan i artikel 62 ges kommissionen omfattande befogenheter jämfört med andra artiklar i förordningen att anta kompletterande delegerade akter.

I förordningen fastställs kommissionens och medlemsstaternas ansvar för insamling och registrering av uppgifter (artikel 63) och transparens (artikel 64).

När det gäller transparens ska medlemsstaten inom sex månader från antagandet av det rådsbeslut som avses i artikel 23 [Kommissionens förslag och rådets genomförandebeslut] säkerställa att det finns en webbplats med information om stöd enligt denna förordning samt

information om mål, verksamhet, tillgängliga finansieringsmöjligheter och resultat för partnerskapsplanen.

Medlemsstaten ska säkerställa att den information som anges i artikel 63 [Insamling och registrering av uppgifter] offentliggörs på webbplatsen, med förbehåll för skyddet av personuppgifter. Informationen ska uppdateras åtminstone varje halvår.

I förordningen fastställs regler för utbetalningar, inbegripet inlämning och bedömning av betalningsansökningar (artikel 65), tidsfrister och avbrott i betalningsfristen (artikel 66), betalningsinställelse (artikel 67), finansiella korrigeringar från kommissionen (artikel 68) samt varaktighet och upphävande (artikel 69) och det integrerade administrations- och kontrollsystemet (artikel 70). När det gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet är fastställandet av regler i denna grundförordning inte heltäckande, utan i artikel 70 ges kommissionen, i likhet med artikel 62, omfattande befogenheter att anta delegerade akter och genomförandeakter.

Kommissionens utbetalningar ska ske i enlighet med budgetanslagen och under förutsättning att det finns tillgängliga medel.

Medlemsstaterna ska lämna in en betalningsansökan till kommissionen i enlighet med mallen i förslagets bilaga XI [Mall för betalningsansökan]. De belopp som ingår i en betalningsansökan ska motsvara de belopp som motiveras av uppnåendet av delmål och mål eller av motsvarande output för andra interventioner, i enlighet med beslutet om godkännande av partnerskapsplanen och på grundval av det bevismaterial som samlats in och kontrollerats av medlemsstaten.

Vid bedömningen av uppnåendet av delmål och mål ska medlemsstaten utvärdera varje delmål och mål i helhet, med beaktande av ordalydelse, underliggande syfte och sammanhang i enlighet med bilaga VIII [Riktlinjer för bedömning av huruvida delmålen och målen inom ramen för fonden har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt].

Medlemsstaterna ska lämna in betalningsansökningar till kommissionen i enlighet med mallen i bilaga XI upp till sex gånger per år senast den 31 oktober.

Betalningsansökningar ska inte godtas om det senaste garantipaketet ännu inte har lämnats in.

Under förutsättning att det finns tillgängliga medel ska kommissionen göra utbetalningen inom 60 dagar från den dag då den mottar en betalningsansökan. Beloppen får betalas i en eller flera delbetalningar.

Det sammanlagda beloppet av förhandsfinansiering och betalningar får inte överstiga 95 procent av stödet från fonden till partnerskapsplanen. När detta tak har uppnåtts ska den samordnande myndigheten fortsätta att översända betalningsansökningar till kommissionen.

Kommissionen ska betala ut slutsaldot senast tio månader efter mottagandet av handlingarna för det sista genomförandeåret.

Enligt artikel 69 bör medlemsstaten säkerställa att de relevanta delmålen och målen är uppnådda i minst fem år efter dagen för kommissionens utbetalning som motsvarar uppnåendet av delmålet eller målet.

Enligt artikel 70 ska varje medlemsstat inrätta och använda sig av ett integrerat administrations- och kontrollsystem. Det ska tillämpas på de GJP-interventioner som förtecknas i artikel 35.1 a–g. Tidigare tekniska krav och delar som omfattades av det integrerade administrations- och

kontrollsystemet är fortfarande obligatoriska. Dessutom blir det europeiska markövervakningssystemet en ny obligatorisk del.

Avdelning IX – Specifika typer av stöd [artiklarna 71–79]

I förordningen fastställs regler för när medlemsstaterna i sina partnerskapsplaner vill inkludera befintliga eller nyskapade finansieringsinstrument som genomförs direkt av den förvaltande myndigheten eller under dess ansvar (artikel 71).

Användningen av finansieringsinstrument och den eventuella kombinationen av finansieringsinstrument och bidragsstöd ska vara motiverade med avseende på motsvarande marknadsbehov och finansieringsinstrumentens potential att minska riskerna och mobilisera privat kapital.

Medlemsstaterna ska välja ut organ som genomför finansieringsinstrument.

Medlemsstaterna får direkt tilldela ett kontrakt för genomförandet av ett finansieringsinstrument till följande stödmottagare:

- (a) EIB-gruppen.
- (b) Internationella finansinstitut där en medlemsstat är aktieägare.
- (c) Statligt ägda banker eller statligt ägda institut, som etablerats som rättsliga enheter som bedriver finansiell verksamhet på yrkesmässig basis.

Slutliga delmål och mål i åtgärder som genomförs som finansieringsinstrument ska innefatta krav om att stödet har tillhandahållits slutmottagarna.

Bidrag får inte användas för att återbetala stöd från finansieringsinstrument. Finansieringsinstrument får inte användas för att förfinansiera bidrag.

I NRP-förordningsförslaget fastställs också de uppgifter som är kopplade till förvaltningskontroller och revisioner av finansieringsinstrument (artikel 72).

Den förvaltande myndigheten ska genomföra förvaltningskontroller på plats i enlighet med artikel 51 [den förvaltande myndighetens uppgifter] endast hos organ som genomför finansieringsinstrumentet. Den förvaltande myndigheten får förlita sig på kontroller som utförs av externa organ och låta bli att göra förvaltningskontroller på plats.

Revisionsmyndigheten ska i förekommande fall utföra revisioner i enlighet med artikel 53 [revisionsmyndighetens uppgifter] hos organ som genomför finansieringsinstrumentet. Revisionsmyndigheten får vad avser en övergripande försäkran beakta resultaten av externa revisorers revision av organ som genomför finansieringsinstrumentet, och får på grundval av dessa besluta att begränsa sitt eget revisionsarbete.

I artikel 73 fastställs reglerna för förvaltningskontroller och revisioner av förhandsbedömda enheter som stödmottagare.

Medlemsstaterna bör stödja lokala samarbetsinitiativ (artikel 74) i sina planer, inbegripet integrerad territoriell utveckling och stadsutveckling (artikel 75), lokalt ledd utveckling (artikel 76) och stöd inom ramen för Leader (artikel 77).

I artikel 78 fastställs regler för användningen av förenklade former av stöd till stödmottagarna.

Medlemsstaterna får stödja åtgärder där den eller de underliggande insatserna består av en eller flera andra etapper av en insats som redan valts ut och inletts enligt förordning (EU) 2021/1060 om de relevanta villkoren är uppfyllda (artikel 79).

Avdelning XII – Sociala klimatfonden och moderniseringsfonden [artiklarna 80–83]

Partnerskapsplanen ska innehålla de åtgärder och investeringar som ingår i den sociala klimatplan som lämnats in av medlemsstaten enligt förordning (EU) 2023/955 (Sociala klimatfonden) i ett särskilt kapitel om den sociala klimatplanen.

I artiklarna 80 och 81 fastställs förfaranderegler, tillsammans med ändringarna av förordning (EU) 2023/955. För att öka synergierna och konsekvensen kommer de medlemsstater som får stöd från moderniseringsfonden att sträva efter att säkerställa överensstämmelse mellan de investeringar som finansieras inom ramen för sina nationella och regionala partnerskapsplaner och dem som läggs fram för moderniseringsfondens investeringskommitté (artikel 82).

I artikel 83 fastställs ändringar av förordning (EU) 2023/955.

Avdelning XIII – Institutionella bestämmelser och slutbestämmelser [artiklarna 84–90]

Förordningen innehåller bestämmelser om regler för företag, regler för statligt stöd och eventuella undantag från dessa regler (artiklarna 84–85).

När det gäller konkurrensreglerna för jordbruks-, fiskeri- och vattenbrukssektorerna och reglerna för företag konstateras det i förslaget att om stöd beviljas genom GJP:s interventioner till olika former av samarbete mellan företag, får det endast beviljas för sådana samarbetsformer som är förenliga med konkurrensreglerna i förordning (EU) nr 1308/2013 (förordning om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter).

I artikel 86 presenteras samlat de artiklar där kommissionen ges befogenhet att ändra eller komplettera förordningen genom delegerade akter. Dessa gäller förutom mallen för partnerskapsplanerna också stöd till lokala jordbruks-, fiskeri- och vattenbruksprodukter, rapportering av oriktigheter, beräkning av påföljder i fråga om gårdsförvaltning, insamling och registrering av uppgifter, det integrerade administrations- och kontrollsystemet samt de bilagor som gäller uppnåendet av delmål och mål, framstegen i genomförandet, unionens åtgärder, finansiella korrigeringar, EU:s skolsystem, GJP-interventioner och GJP-samarbete.

Bestämmelser om utövande av kommissionens delegerade befogenheter (inkl. återkallande av delegering av befogenheter och hörande av sakkunniga) har tagits in i artikel 87 i enlighet med de standardklausuler som rådet, parlamentet och kommissionen har godkänt. Det föreslås att tidsfristen för invändningar mot delegerade akters ikraftträdande ska vara en månad från det att akten har antagits. Tidsfristen skulle kunna förlängas med en månad på rådets eller parlamentets begäran. I allmänhet tillämpas mallen två + två månader för tidsfristen för invändningar. Vid den fortsatta behandlingen är det skäl att överväga om en tidsfrist på en månad är motiverad och tillräcklig eller om den bör förlängas.

Medlemsstaterna övervakar kommissionens utövande av de genomförandebefogenheter som överförts till den i fråga om förteckningen över unionsåtgärder, jordbruksmetoder och minskningskoefficienter för oljeväxtfrön på sedvanligt sätt genom ett kommittéförfarande. Regler som gäller detta fastställs i artikel 88 med hänvisning till antingen det rådgivande förfarandet eller granskningsförfarandet, beroende på situationen.

Bestämmelserna om delad förvaltning enligt budgetförordningen ska ändras för att anpassa dem till genomförandemodellen för denna förordning (artikel 89).

Prestationsförordningen

Förslag till förordning om fastställande av en utgiftsspårings- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter (prestationsförordningen) COM(2025) 545 final

Kommissionen föreslår att ramen för **uppföljning av utgifter och prestation inom hela budgetramen** samt förslagen om de övergripande principerna, uppföljningen av budgeten och unionens program och verksamheter, genomförandet av ovannämnda och kommunikationen sammanfattas i en förordning. Ramen, de övergripande principerna och uppföljningen omfattar även de nationella partnerskapsplanerna under rubrik 1 i budgetramen.

Målet med kommissionens förslag till prestationsförordning är att minska den administrativa bördan för hela EU-finansieringen, förbättra tillförlitligheten och transparensen samt förbättra uppföljningen av budgetens medel. Kommissionens förslag syftar också till att stödja förverkligandet av EU:s gemensamma principer genom att harmonisera reglerna för EU-finansieringens övergripande principer (klimat och biologisk mångfald, DNSH, socialpolitik och jämställdhet) och uppföljningen av EU-finansieringens prestation.

I praktiken skulle förordningen skapa ett **så enhetligt ramverk som möjligt för att följa upp användningen av EU-medel och deras resultat**. Uppföljningen, budgetprogrammets finansieringsmöjligheter och finansieringsmottagarna skulle samlas på en webbplats ("Single Gateway") som bland annat skulle möjliggöra uppföljning av budgetens prestation och erbjuda bidragsmottagarna en enklare möjlighet att hitta finansiering.

Enligt artikel 4 i förslaget till prestationsförordningen ska program och verksamheter genomföras i syfte att uppnå ett övergripande utgiftsmål på minst 35 procent av det totala budgetbeloppet för klimatåtgärder och miljömål under hela den fleråriga budgetramen för 2028–2034.

Enligt bilaga I till förslaget till prestationsförordningen förväntas program och instrument i den fleråriga budgetramen bidra med minst följande procentuella andelar av sin totala finansieringsram för klimat- och miljömål:

- (1) Nationella och regionala partnerskapsplaner 43 %
- (2) Europeiska konkurrenskraftsfonden 43 %
- (3) Ramprogram för forskning och innovation 40 %
- (4) Fonden för ett sammanlänkat Europa 70 %
- (5) Instrumentet Europa i världen 30 %

Kommissionen föreslår att systemet för övervakning av EU:s utgifter och budgetens prestation effektiviseras och harmoniseras, vilket skulle möjliggöra aggregering av uppgifter för olika program, öka transparensen och minska kostnaderna för berörda parter. Vidare föreslår kommissionen en harmonisering och rationalisering av rapporteringen av prestationsinformation och tillhandahållandet av information om finansieringsmöjligheter i hela EU-budgeten.

Dessutom föreslås det att kommissionen ges den befogenhet som avses i artiklarna 4, 7, 8, 12 och 18 att anta delegerade akter gällande bilagorna I-V till förordningsförslaget och artikel 12 i förordningsförslaget. I förslaget föreslås att kommissionen kan anta delegerade akter för att ändra bilaga I som innehåller en förteckning över interventionsområden och prestationsindikatorer och bilaga II som innehåller en förteckning över koder för typ av område, för att justera nivåerna för de klimat- och miljöutgiftsmål som anges i bilaga III, för att ändra bilaga IV om program och verksamheter för jämställdhetsintegrering, för att ändra artikel 12 om en gemensam portal och för att ändra, genomföra eller komplettera bilaga V om information, kommunikation och synlighet.

Övervakning av budget och prestation

Enligt artikel 14 i förordningsförslaget bör man i NRP-planerna fastställa investerings- och reformpunktsindikatorer som skulle fungera som indikatorer för de mål som fastställts i planerna.

För att övervaka budgetens utgifter och prestation föreslår kommissionen ett ramverk som skulle bestå av en förteckning över gemensamma interventionsområden, EU-koefficienter som fastställts för interventionsområdena för att fastställa deras inverkan på politiken och prestationsindikatorer (output- och resultatindikatorer).

Prestationsindikatorerna fastställs enligt artikel 33.3 i budgetförordningen enligt interventionsområde. Enligt förslaget bör medlemsstaten ha ett övervaknings- och rapporteringssystem för att övervaka prestationen och skicka information om inslagen i övervaknings- och rapporteringsramen.

Kommissionen föreslår att medlemsstaterna i sina planer ska för varje åtgärd föreslå minst ett interventionsområde från bilaga I till förordningen och vid behov prestationsindikatorer som förutsätter kommissionens godkännande: en outputindikator som definierar åtgärdens mål och som nämns i bilaga I eller som överenskommit i samförstånd med kommissionen samt en eller flera resultatindikatorer för åtgärdens interventionsområde enligt bilaga I, om sådana finns tillgängliga. När det gäller tredjeländer föreslår kommissionen att den för varje åtgärd i en plan som genomförs av tredjeländer ska tilldela minst ett interventionsområde från bilaga I och så långt det är möjligt säkerställa att tredjeländerna i sina planer använder de prestationsindikatorer som avses i artikel 8.

Övergripande principer

När det gäller de övergripande principerna föreslår kommissionen förenklade riktlinjer för att underlätta tillämpningen av principen om ”ingen betydande skada”. De allmänna principerna och kriterierna samt de särskilda kriterierna för politikområdena skulle fastställas i riktlinjerna, och de skulle skilja mellan de politikområden som följer principen och de som orsakar betydande skada för ett eller flera miljömål. I kommissionens förslag är det inte möjligt att finansiera de sistnämnda områdena och verksamheterna från EU:s budget.

Dessutom skulle anvisningarna specificera situationer där det kanske inte är möjligt eller lämpligt att tillämpa principen (till exempel krissituationer, verksamhet förknippat med försvar och säkerhet). Vad gäller genomförandet av dessa föreslår kommissionen att medlemsstaterna och tredjeländerna ska göra en bedömning av principens genomförande för varje planerad verksamhet eller på motsvarande sätt motivera varför principen inte tillämpas på verksamheten.

Vad gäller principen om jämställdhet mellan könen specificerar kommissionen i bilaga IV till förslaget de program och verksamheter som stöder jämställdhet mellan könen. I förslaget lyfter

kommissionen fram beaktandet av en jämn könsfördelning i utvärderingspanelerna för åtgärder och program som finansieras ur budgeten och i andra relevanta rådgivande organ och föreslår ett poängsystem för tillämpningen av jämställdhetsintegrering. När det gäller bedömningen av jämställdheten mellan könen föreslår kommissionen att medlemsländerna och tredjeländerna utför den för varje planerad verksamhet. Dessutom föreslår kommissionen att bedömningen ska vara en del av bedömningsgrunderna för förslagen om det är möjligt och ändamålsenligt.

Utöver dessa föreslår kommissionen att de bidrag som reserverats för klimatet och den biologiska mångfalden och socialpolitiken i budgeten övervakas både genom den ovan nämnda ram som föreslås i artikel 8 i förordningsförslaget och genom EU-koefficienter. Med EU-koefficienter avses det trenivåsystem med koefficienter (0 %, 40 %, 100 %) som tillämpas för att mäta bidraget från varje budgetintervention till politikområden.

Bedömning av budgetens prestation

I förordningsförslaget föreslår kommissionen att medlemsstaterna utöver den uppföljning och de utvärderingar som kommissionen utför ska låta utomstående oberoende experter göra sådana utvärderingar för unionens budget som gäller bland annat ändamålsenlighet, effektivitet, relevans och samstämmighet. Mer specifikt innebär detta enligt förslaget att utvärderingarna görs senast två år efter programperiodens slut och att färdplanen för utvärderingen godkänns ett år efter godkännandet av programmet samt att minst en halvtidsutvärdering som gäller medlemslandets samtliga planer utarbetas inom tre år från det att planens genomförande inleds.

Andra förslag

Utöver dessa innehåller förslaget kommissionens förslag om att inrätta en offentlig gemensam servicekanal i form av en webbplats. Dessutom föreslår kommissionen regler gällande information (bland annat information om stöd från unionsmedlen, behandlingen av personuppgifter).

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

4.1. Rättslig grund

Som rättslig grund för NRP-fonden föreslår kommissionen följande artiklar i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget):

artiklarna 42 och 43.3 (jordbruk och fiske),

artikel 46 d (fri rörlighet för arbetstagare),

artikel 91.1 d (transporter),

artikel 149 (sysselsättning),

artikel 153.2 a (socialpolitik),

artikel 164 (Europeiska socialfonden),

artiklarna 175, 177 och 178 (ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, strukturfonder),

artikel 192.1 (miljöpolitik),

artikel 194.2 (energipolitik),

artikel 209.1 (utvecklingssamarbete),

artikel 212.2 (ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer),

artikel 322.1 a (finansiella regler),

artikel 349 (associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna).

Statsrådet antar att kommissionen felaktigt hänvisar till artikel 43.3 i EUF-fördraget, och att man borde ha hänvisat till artikel 43.2, som normalt har använts som rättslig grund i motsvarande rättsakter.

Den rättsliga grunden ska fastställas utifrån förslagets syfte och innehåll. I regel bör man alltid använda endast en rättslig grund som valts utifrån rättsaktens huvudsakliga syfte. I detta sammanhang är det dock undantagsvis motiverat att använda flera rättsliga grunder, eftersom NRP-fonden samlar 14 befintliga fonder inom olika politikområden. Den föreslagna rättsakten kan alltså anses ha flera samtidiga syften och flera delfaktorer, av vilka ingen förefaller vara sekundär och indirekt i förhållande till någon annan.

Dessutom krävs det att de rättsliga grunderna är kompatibla med varandra för att flera rättsliga grunder ska kunna användas. En kombination av rättsliga grunder kräver således framför allt att rådets beslutsförfarande är enhetligt. Detta krav uppfylls, för enligt alla föreslagna rättsliga grunder beslutar rådet med kvalificerad majoritet. Av de sexton föreslagna rättsliga grunderna leder dessutom femton till att förslaget behandlas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Endast artikel 349 i EUF-fördraget (som gäller följande territorier: Guadeloupe, Franska Guyana, Martinique, Mayotte, Réunion, Saint-Martin, Azorerna, Madeira och Kanarieöarna) hänvisar till ett särskilt lagstiftningsförfarande, där Europaparlamentet endast hörs. Enligt EU-domstolens rättspraxis samt praxis som gäller rådets motsvarande rättsakter om NRP-fonden är en dylik kombination av rättsliga grunder, som inte kränker Europaparlamentets rättigheter, möjlig.

Enligt statsrådets preliminära bedömning har de rättsliga grunderna valts på ett korrekt sätt.

När det gäller prestationsförordningen föreslår kommissionen artikel 322.1. a i EUF-fördraget som rättslig grund, med stöd av vilken unionens finansiella regler antas, som särskilt ska ange närmare bestämmelser om budgetens uppställning och genomförande och om redovisning och revision. När det gäller Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) tillämpas artikel 106 a i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen. Enligt statsrådets preliminära bedömning har de rättsliga grunderna valts på ett korrekt sätt. Förslaget behandlas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och rådet beslutar om ärendet med kvalificerad majoritet.

När behandlingen av förslagen fortsätter bör emellertid uppmärksamhet fästas vid följande omständigheter.

Förslagen, och framför allt den ovan beskrivna partnerskapsplanen, kommer att påverka även unionens andra politikområden och framför allt den ekonomiska politiken. Detta är delvis naturligt enbart av den orsaken att till exempel enligt artikel 175 i EUF-fördraget, som är en rättslig grund för förslaget, ska medlemsstaterna bedriva och samordna sin ekonomiska politik

i syfte även att uppnå de mål för sammanhållningspolitiken som anges allmänt i artikel 174. Enligt till exempel artikel 120 i EUF-fördraget ska medlemsstaterna likaså föra sin ekonomiska politik så att de bidrar till att förverkliga unionens mål, såsom dessa definieras i artikel 3 i EU-fördraget.

Enligt statsrådets preliminära bedömning förefaller det huvudsakliga syftet med förslaget, som strävar efter att utöka det prestationsbaserade förhållningssättet, effektiviteten och villkorligheten, inte vara att effektivisera samordningen av medlemsstaternas ekonomiska politik. Med de föreslagna rättsliga grunderna kan man inte införa några nya självständiga åtgärder eller förfaranden för att samordna den ekonomiska politiken som skulle vara separata från och oberoende av dem som redan har antagits genom rättsakter som hör till området för den ekonomiska politiken. Förslaget får inte heller leda till att de landsspecifika rekommendationer som överenskommits i samband med den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken och de andra dokument som förtecknas i artikel 22 i förslaget som gäller NRP-fonden i själva verket blir mera bindande än nu. Denna analyseras mera ingående i avsnitten 5 och 6 i denna skrivelse. När behandlingen fortsätter preciserar statsrådet vid behov sin bedömning av de föreslagna rättsliga grundernas tillräcklighet och korrekthet till denna del.

4.2. Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna handlar inte om huruvida unionen har befogenhet att reglera en viss fråga. Bedömningen gäller huruvida det är korrekt att unionen utövar sin befogenhet i den föreliggande situationen. Subsidiaritetsprincipen gäller huruvida den föreslagna åtgärden över huvud ska vidtas på unionsnivå eller inte. Proportionalitetsprincipen tillämpas å sin sidan på bedömningen av den aktuella verksamhetens korrekta omfattning och intensitet.

Medlemsstaterna har i allmänhet ansett att unionens finansieringsprogram och finansiella instrument som ekonomiskt stöder alla medlemsstater för att uppnå mål som angetts i unionens fördrag eller lagstiftning är förenliga med subsidiaritetsprincipen. Proportionalitetsprincipen har ansetts mera väsentligt, det vill säga att bedöma huruvida de valda metoderna står i rätt proportion till de eftersträlvande målen.

Subsidiaritetsprincipen

Vid bedömningen av subsidiaritetsprincipen, som uttrycks i artikel 5.3 i EU-fördraget, används två kriterier: nödvändigheten av åtgärder på unionsnivå och europeiskt mervärde. När det gäller nödvändighet är villkoret för att unionen ska handla att målen inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna. När det gäller mervärde krävs åter att målen bättre kan uppnås på unionsnivå.

När det gäller NRP-fonden bedömer statsrådet preliminärt att dessa villkor uppfylls. De utmaningar som man försöker svara på genom fonden är överlag av gränsöverskridande karaktär, och de är inte begränsade till endast en eller några medlemsstater. När behandlingen fortsätter bedömer statsrådet fortlöpande de talrika detaljerna i förslaget som gäller NRP-fonden även i ljuset av subsidiaritetsprincipen, men anser det inte motiverat eller ändamålsenligt att i detta skede ifrågasätta förslaget med stöd av subsidiaritetsprincipen.

När det gäller prestationsförordningen kan man konstatera att antagandet av EU:s finansiella regler omfattas av unionens exklusiva befogenhet. Sålunda tillämpas inte subsidiaritetsprincipen på det förslaget.

Proportionalitetsprincipen

Enligt proportionalitetsprincipen, som uttrycks i artikel 5.4 i EU-fördraget, ska unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen. Detta innebär till exempel att den ekonomiska och administrativa börda som nationella aktörer orsakas ska vara så liten som möjligt. Användningen av lindrigare metoder än vad som föreslagits förutsätter dock att de mål som eftersträvas kan nås lika effektivt med hjälp av dem.

När det gäller NRP-fonden motiverar kommissionens förslagets förenlighet med proportionalitetsprincipen framför allt med förenklingsinsatser, konsolidering av reglerna samt med prestation och flexibilitet för att maximera effektiviteten och anpassningsförmågan i EU:s utgifter. När behandlingen fortsätter bedömer statsrådet närmare om alla åtgärder som krävs av medlemsstaterna för att få EU-finansiering står i rätt proportion till de eftersträlvande målen.

När det gäller prestationsförordningen hänvisar kommissionen till att reglerna för spårning och prestation av budgetutgifter gör dem enklare, mer konsekventa och mindre betungande. Principen har enligt kommissionen beaktas särskilt när det gäller bestämmelserna om genomförande för varje förvaltningsmetod och de rapporteringskrav som ska ställas på mottagarna av unionsfinansiering. Enligt statsrådets preliminära bedömning förefaller motiveringen korrekt, men när behandlingen fortsätter måste man bedöma mer ingående huruvida den också fungerar i praktiken.

5 Förslagets konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser för Finland

Enligt metoden för beräkning av unionens ekonomiska bidrag till varje medlemsstat i artikel 10.2 (Budget och fördelning av finansieringsramen) i förslaget till prestationsförordning samt i bilaga I till förslaget till förordning består Finlands andel av följande:

Total allokation 8,6 miljarder euro, varav

allmän allokation 6,9 miljarder euro (inklusive jordbruk och sammanhållning),

migration, säkerhet och inrikes frågor 1,4 miljarder euro,

Sociala klimatfonden 0,3 miljarder euro.

Av den totala allokationen, exklusive direktstödet till jordbruk och fiske samt den sociala klimatfonden, ska 14 % avsättas för sociala mål. Det tekniska biståndets andel av partnerskapsplanen är högst 3 %.

Finlands relativa andel av beloppet för Interregplanen till medlemsstaterna, minus medlen för det interregionala samarbetet, är 2%.

Ekonomiska konsekvenser – lånestöd

Lånestödet till medlemsstaterna från instrumentet Catalyst Europa utgör ett villkorligt ansvar för Finland. Ansvaret är noggrant begränsat till Finlands BNI-bidrag, som beräknas utgöra cirka 1,52 procent under nästa budgetramperiod. Finlands villkorliga ansvar för det maximala lånestödet, 133 miljarder euro, vore cirka 2 miljarder euro.

Ansvar realiseras endast i det fallet att den medlemsstat som tagit lån inte betalar tillbaka lånet till kommissionen. Sannolikheten för att återbetalningen försummas bedöms i princip vara mycket liten, även om den inte kan uteslutas helt. Det är skäl att konstatera att det hittills aldrig har förekommit några försummelser eller förseningar vid återbetalning av medlemsstaternas lån.

Samband med samordningen av den ekonomiska politiken och med de landsspecifika rekommendationerna

Kommissionens förslag innebär att de landsspecifika rekommendationer som överenskommits i samband med den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken får en nyckelroll när investeringarna och reformerna enligt NRP-planerna samt andra åtgärder fastställs. I kommissionens förslag ska de landsspecifika rekommendationer som överenskommits i samband med den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken beaktas när investeringarna och reformerna enligt NRP-planerna fastställs. Enligt förslaget ska medlemsstaterna i sina planer visa hur de genom investeringar och reformer svarar på alla eller en betydande del av de landsspecifika rekommendationerna. Tillsammans med de dokument som förtecknats i artikel 22 utgör de en referensram för politiken som styr investeringar, reformer och andra interventioner enligt planerna.

De landsspecifika rekommendationerna gäller särskilt områdena finans-, ekonomi- och sysselsättningspolitik, som till stor del omfattas av medlemsstaternas nationella behörighet. Tillämpningsområdet för rekommendationerna har senare utvidgats till att även gälla bland annat sociala frågor samt klimat- och energifrågor.

Enligt kommissionens uppgifter ingår planeringsterminen som en central del i den nya referensramen för politiken. Rekommendationerna för 2026 och 2027 kommer att ligga till grund för granskningen.

De landsspecifika rekommendationerna påverkar de reformer och investeringar inom ramen för EU:s nya finanspolitiska regler som inkluderas i den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen och som ligger till grund för anpassningsperiodens förlängning. De finans- och strukturpolitiska planerna spelar en viktig roll i den nya nationella finanspolitiska lagstiftningen.

I kommissionens förslag grundar sig EU:s utbetalningar på hur de mål och delmål i anslutning till de investeringar och reformer som överenskommits i NRP-planerna har uppfyllts. Medlemsstaterna och kommissionen kommer överens om dessa investeringar och reformer och de godkänns i EU:s råd. Medlemsstaterna ska förbinda sig till de reformer och investeringar som är kopplade till målen och delmålen för en femårsperiod. Eftersom finansieringen och utbetalningarna i kommissionens förslag är kopplade till hur de landsspecifika rekommendationerna beaktas, är det viktigt att säkerställa att rekommendationerna de facto inte blir bindande till sin karaktär.

Förslaget till prestationsförordning

På grund av den föreslagna förordningens horisontella karaktär ger den inte upphov till några nya separata budgetåtaganden. Däremot stöds genomförandet av den med anslag som anvisats för EU:s program och administrativa utgifter.

Enligt den konsekvensbedömning som gäller prestationsförordningen leder förslaget till besparingar på över 600 miljoner euro i administrativa kostnader (för medlemsstaternas förvaltningar). Enligt kommissionens bedömning påverkar förordningen direkt 16,3 miljoner små och medelstora företag på ett sätt gynnar särskilt dem. Detta är en följd av minskad

byråkrati och sänkta kostnader för berörda parter, varigenom små och medelstora företags tillgång till EU-finansiering ökas. Enligt bedömningen har förordningen positiva konsekvenser för pris- och kostnadskonkurrensförmågan när den minskar företagens och andra stödmottagares administrativa kostnader. Enligt kommissionen förbättrar förordningen dessutom den internationella konkurrensförmågan och -situationen för företag inom EU, dock med den begränsningen att även företag utanför EU som får finansiering från EU-program drar nytta av förordningen.

De instrument som presenteras i förslaget till förordning, såsom inrättandet av en gemensam ingång, orsakar å andra sidan engångskostnader, och anpassningen till de nya reglerna ger sannolikt upphov till övergångskostnader, som berör EU:s institutioner, stödmottagarna, medlemsstaterna och partnerskapsländerna samt genomförandepartnerna.

Övriga konsekvenser

Enligt kommissionens konsekvensbedömning är det alternativ som lämpar sig bäst för utformningen av de nationella och regionala planerna en genomförandemodell mot på förhand överenskomna mål, inom ramen för delad förvaltning. Genomförandet av på förhand överenskomna mål säkerställer bättre samstämmighet, valuta för pengarna och ansvarsskyldighet jämfört med en kostnadsbaserad genomförandemodell, eftersom de specifika resultat som ska uppnås fastställs i förväg.

Att ge ekonomiskt stöd när delmål och mål har uppfyllts ger ytterligare incitament att genomföra överenskomna åtgärder. En sådan genomförandemodell ger också en enklare ram för reformer på medlemsstatsnivå och gör det möjligt att ytterligare förbättra samstämmigheten mellan EU:s och nationella/regionala/lokala verksamheter.

Delad förvaltning tillgodoser bäst planernas flernivåstyre och starka regionala dimension. Det skulle också säkerställa enkelhet för medlemsstater och regioner som skulle kunna bygga vidare på de strukturer som redan inrättats för förvaltningen av EU-medel med nationellt förhandsfördelade anslag och därmed leda till lägre anpassningskostnader för medlemsstaternas myndigheter.

En plan per medlemsstat skulle säkerställa en mer enhetlig och samordnad programplanering av förhandsfördelade anslag, som återspeglar de olika behoven på nationell och regional nivå och samtidigt säkerställer stöd till de EU-prioriteringar som fastställts i styrmekanismen.

Kommissionens förslag förväntas också skapa större politisk samstämmighet, vilket i sin tur skulle möjliggöra att synergier mellan politiska åtgärder tas till vara och att befintliga överlappningar kan undanröjas.

Antalet program minskas till en plan för varje medlemsstat, samtidigt som man går från programplanering i två steg inom sammanhållningspolitiken till en enda programplanering på grundval av en enda uppsättning regler, vilket också förväntas minska förseningarna i genomförandet – utan att det påverkar en stark flernivåstyrning och den regionala dimensionen.

Att ha ett enda anslag per medlemsstat skulle säkerställa en effektiv och flexibel fördelning av finansieringen mellan politikområden, vilket skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att ta itu med nya prioriteringar såsom försvarsförmåga eller beredskap. Det skulle också göra det lättare att omfördela resurser för att möta oförutsedda utmaningar eller förändra de politiska behoven utan att behöva öppna den rättsliga ramen på nytt.

Prestationsförordningen

Hos en del av de prestationsindikatorer som föreslås i bilaga I till förslaget till förordning har vissa oklarheter och utmaningar identifierats. I förslaget ges kommissionen befogenhet att ändra indikatorerna genom delegerade akter. En sådan ändring under finansieringsperioden kan orsaka arbete för den myndighet som förvaltar programmet.

Överlag kan man anta att indikatorernas och datainsamlingens betydelse accentueras, eftersom indikatorerna direkt påverkar kommissionens betalningar till Finland. Detta har att göra med förordningsförslagets krav på medlemsländernas NRP-planer, enligt vilket planen ska innehålla en beskrivning av hur det verifieras att delmålen, målen och output uppnåts; vilka dokument eller system som används för att verifiera att resultatet eller villkoret uppnåts; hur kontroller genomförs och hur data/dokument insamlas och förvaras för att säkerställa verifieringskedjan. Den höjda kravnivån kan öka den administrativa bördan och beroende på antalet indikatorer som väljs och deras innehåll kan kostnaderna också öka något.

6 Förslagets förhållande till grundlagen samt de grundläggande och de mänskliga rättigheterna

Statsrådets ståndpunkt är att befogenhetsfördelningen mellan unionen och medlemsstaterna måste förbli tydlig och att den måste respekteras. Om detta villkor uppfylls, är förslagen enligt statsrådets preliminära bedömning inte problematiska med avseende på grundlagen och de föranleder inga nya inskränkningar av konstitutionell betydelse i till exempel riksdagens budgetmakt eller Finlands suveränitet. När behandlingen fortsätter fäster statsrådet dock uppmärksamhet särskilt vid följande omständigheter.

Enligt grundlagsutskottets utlåtandepaxis (se t.ex. GrUU 12/2018 rd) är en tillräcklig rättslig grund en betydelsefull faktor även när lagstiftningsförslag ska bedömas med avseende på grundlagen. Förslagets rättsliga grund har redan bedömts i avsnitt 4.1 i denna promemoria. I detta sammanhang är det särskilt viktigt att den rättsliga grunden är korrekt, eftersom förslagets konsekvenser bedöms sträcka sig till bland annat den ekonomiska politiken och socialpolitiken, som grundlagsutskottet har betonat att i huvudsak omfattas av den nationella behörigheten.

I artikel 2.3 i EU-fördraget sägs att ”Medlemsstaterna ska samordna sin ekonomiska politik och sysselsättningspolitik i enlighet med de närmare bestämmelserna i detta fördrag, vilka unionen har befogenhet att fastställa”. Så som redan konstateras i avsnitt 4.1 kan man inte med de föreslagna rättsliga grunderna införa några nya självständiga åtgärder eller förfaranden för att samordna den ekonomiska politiken som skulle vara separata från och oberoende av dem som redan har antagits genom rättsakter som hör till området för den ekonomiska politiken. När behandlingen fortsätter måste man sålunda ytterligare säkerställa att partnerskapsprogrammet inte ger upphov till något nytt och överlappande kontrollinstrument för samordning av den ekonomiska politiken.

Förslagets samband med samordningen av medlemsländernas ekonomiska politik och de landsspecifika rekommendationerna behandlas i avsnitten 4.1 och 5. Under den fortsatta beredningen måste processuella synpunkter, de krav som ställs på partnerskapsplanerna samt den faktiska bindande karaktären av de dokument som avses i artikel 22 i förslaget som gäller NRP-fonden, såsom de landsspecifika rekommendationerna, bedömas även med avseende på redan gällande EU-bestämmelser. Det är skäl att beakta till exempel förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning, och framför allt artiklarna 3–4 i den, när man bedömer hur bindande de landsspecifika rekommendationerna är i praktiken och i nuläget. Det är likaså skäl att jämföra kraven på partnerskapsplanerna, såsom att de landsspecifika rekommendationerna ska beaktas, och bedömningen av planerna med vad som redan förutsatts med stöd av artikel 175.3 i EUF-

fördraget i fråga om planer för återhämtning och resiliens i förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, och särskilt i artiklarna 17–20 i den.

Finland har i enlighet med 1 § 3 mom. i grundlagen och som medlem av EU och EMU förbundit sig att utveckla även den ekonomiska samordningen i EU. Grundlagsutskottet har betonat i sin utlåtandepraxis att när den ekonomiska och finanspolitiska integrationen fördjupas i EU, måste även Ekonomiska och monetära unionens demokratiska legitimitet säkerställas. I bakgrunden finns tanken att unionens lagstiftning och beslutsfattande oundvikligen krymper det nationella finanspolitiska området och fjärrar beslutsfattandet från de nationella parlamenten (se t.ex. GrUU 55/2017 rd).

Grundlagsutskottet har upprepade gånger betonat att beslutsfattandets demokratiska acceptans och medborgarnas stöd i EMU-frågor uppnås mest direkt via de nationella parlamenten, och utskottet har ansett att det inte till någon del är möjligt att ersätta de nationella parlamentens beslutsfattande på den ekonomiska politikens och finanspolitikens område med EU-ordningar (se t.ex. GrUP 92/2012 rd). Även om det inte här handlar om en EMU-fråga, kan man inte genom partnerskapsprogrammet överföra framför allt tyngdpunkten i det ekonomisk- och socialpolitiska beslutsfattande från dem som utövar budgetmakten och lagstiftningsmakten till kommissionen på ett sätt som skulle kunna äventyra det demokratiska ansvarssystemet.

Kommissionen bör inte tilldelas alltför omfattande befogenhet att styra medlemsstaterna genom monetära incitament på de politikområden som hänför sig till programmet. Trots att det nu inte är fråga om en fullständigt motsvarande situation är det vid den konstitutionella bedömningen av förslagen skäl att beakta även grundlagsutskottets utlåtande GrUU 37/2018 rd, som gällde förslaget till förordning om inrättande av reformstödsprogrammet. Utskottet förhöll sig i likhet med statsrådet kritiskt till förslaget, men kom fram till att det inte innebar en sådan inskränkning av riksdagens budgetmakt eller Finlands suveränitet som stred mot grundlagen.

EU-rätten har inte ansetts lägga några hinder för villkorlighet, om syftet är att säkerställa att EU:s finansiering används på ett effektivt sätt för rätt ändamål. Det får inte vara fråga om påföljder, utan om genuina villkor för att få finansiering. Villkorligheten och finansieringens koppling till resultat och kvalitet ska alltså ha ett verkligt samband med det ändamål för vilket stödet beviljas. Under dessa förutsättningar har till exempel makroekonomisk villkorlighet ansetts möjlig när medlemsstaterna beviljas finansiering via instrument och fonder för sammanhållningspolitiken.

Det ankommer på kommissionen att bedöma partnerskapsplanerna, och enligt artikel 17 i EU-fördraget ska den genomföra budgeten och förvalta program samt samordna, verkställa och förvalta, medan godkännandet av planer förutsätter rådets genomförandebeslut. Sålunda förefaller förslagen inte rubba den institutionella balansen mellan EU:s institutioner som fastställs i fördragen och som grundlagsutskottet finner viktig (se t.ex. GrUU 49/2010 rd).

Beloppet av Finlands ansvar i anslutning till lånestödet och den exakta avgränsningen av det behandlas och konstateras i avsnitt 5.

7 Ålands behörighet

Under beredningen har Ålands landskapsregering påpekat att de konstitutionella särdragen, som såväl kommissionen som Finland framhåller att ska respekteras i samband med budgetramen, även omfattar självstyrande områden såsom Åland, vars befogenheter måste respekteras.

Bestämmelser om behörighetsfördelningen mellan landskapet Åland och riket finns i självstyrelselagen för Åland (1144/1991, nedan självstyrelselagen). Bestämmelser om landskapets lagstiftande makt finns i 18 § och om rikets lagstiftande makt i 27 och 29 § i självstyrelselagen. Landskapet Åland svarar enligt 59 § i självstyrelselagen för genomförandet av Europeiska unionens rättsakter till den del ärendet hör till landskapets behörighet. Enligt självstyrelselagen har Åland lagstiftande makt inom flera områden som är betydelsefulla för verkställigheten av förordningen om NRP-fonden.

Behörighetsfördelningen inom jordbruks- och fiskeripolitiken

Enligt 18 § 15 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk och styrning av lantbruksproduktionen, dock så att förhandlingar ska föras med de statsmyndigheter saken gäller innan lagstiftningsåtgärder angående styrning av lantbruksproduktionen vidtas. Enligt 27 § 15 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om priset på lantbruks- och fiskeriprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter. Självstyrelselagen för Åland stiftades innan Finland blev medlem i Europeiska unionen, och efter inträdet i unionen har lantbruksinkomstförhandlingar om priserna på lantbruksprodukter inte förts.

Enligt 18 § 10, 16 och 21 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i frågor med anknytning till fiske, natur- och miljövård, vattenrätt samt båttrafik och farleder för den lokala sjötrafiken.

Behörigheten i fråga om Europeiska unionens gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik har delats mellan riket och landskapet i enlighet med det ovan sagda. Utifrån den delade behörigheten har man utvecklat förfaranden för att avgöra vilka stödformer som hör till landskapet Ålands behörighet och vilka som hör till rikets behörighet. Av tradition har självstyrelselagens bestämmelser om priserna på jordbruksprodukter tolkats så att rikets behörighet omfattar de stödssystem som ersätter producenterna för prissänkningar. Dessa stödformer innefattar t.ex. inga stödelement för kostnader för särskilda åtgärder. På basis av det som konstateras ovan har rikets behörighet under medlemskapet i Europeiska unionen traditionellt ansetts omfatta de direkta stöd som helt finansieras av Europeiska unionen, dvs. som för närvarande finansieras ur garantifonden för jordbruket. Dessa areal- och djurbaserade stödformer är bl.a. grundläggande inkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare och kopplade inkomststöd. Landskapets behörighet har i sin tur ansetts omfatta de stödformer för utveckling av landsbygden som för närvarande delvis finansieras ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Dessa stödformer är t.ex. miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion samt stöd för landsbygdsutvecklingen och strukturstöd.

Med avseende på behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet har kommissionens förslag till förordning beröringspunkter med fisket, natur- och miljövården, vattenrätten samt båttrafiken och farlederna för den lokala sjötrafiken. Dessa är enligt 18 § 10, 16 och 21 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) frågor som omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet. Förslaget gäller också handelssjöfarten samt farlederna för handelssjöfarten, som i enlighet med 27 § 13 punkten i självstyrelselagen hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

Enligt kommissionens förslag ska varje medlemsstat göra upp en nationell plan och utse behöriga myndigheter. Under innevarande programperiod har man i fråga om fisket valt att inkludera Ålands program i Finlands program. I fråga om jordbruket och utvecklingen av landsbygden ingår åtgärderna för Åland i Finlands plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. De åtgärder som ingår i Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling omfattas av Ålands behörighet.

Behörighetsfördelningen inom sammanhållningspolitiken

Den i självstyrelselagen föreskrivna behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet Åland har när det gäller sammanhållningspolitikens åtgärder under den tid som Finland varit medlem av EU tolkats på så sätt att det på Åland är landskapet som har ansvaret för beredningen och förvaltningen av EU:s regional- och strukturpolitiska program som delfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Med stöd av 18 § 22, 23 och 27 punkten har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om att främja näringsverksamhet och FoUI-verksamhet samt stärka sysselsättning, kompetens och delaktighet. Artikel 3 i kommissionens förslag till förordning innehåller dock mer omfattande åtgärds paket än tidigare, som bl.a. ska styras genom landsspecifika rekommendationer inom ramen för den europeiska planeringsterminen och preciseras genom kommissionens förslag till förordning som kompletterar sammanhållningspolitiken och andra sektorer (Eruf/SF inkl. förslaget till förordning om Interreg och förslaget till förordning om Europeiska socialfonden). Därför är det med tanke på landskapet Ålands självstyrelse nödvändigt att fortsätta analysen av kommissionens förslag under förhandlingarna när innehållet preciseras.

Behörighetsfördelningen inom området för inrikes frågor

I samband med beredningen av det nationella genomförandet av fonderna inom området för inrikes frågor för programperioden 2021–2027 har det bedömts att när det gäller fonden för inre säkerhet har landskapet lagstiftningsbehörighet med stöd av 18 § 6 punkten i självstyrelselagen i fråga om allmän ordning och säkerhet med de undantag som nämns i självstyrelselagen samt i fråga om brand- och räddningsväsendet. När det gäller asyl-, migrations- och integrationsfonden bedömdes landskapet ha lagstiftningsbehörighet i fråga om främjande av den integration som sker i landskapet. Denna lagstiftningsbehörighet har i samband med lagstiftningskontrollen av landskapslagarna ansetts kunna härledas ur 18 § 1, 4, 13, 14, 22 och 23 punkten i självstyrelselagen, vilka gäller landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, socialvård, undervisning och läroavtal, näringsverksamhet och främjande av sysselsättningen. Därför anses landskapet ha lagstiftningsbehörighet i fråga om de huvudsakliga integrationsåtgärder som riktas till flyktingar eller andra invandrare som tagits emot av kommuner i landskapet. Instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik gäller gränsförvaltning och visering och hör därför helt och hållet till rikets behörighet.

De uppgifter som ansvarig myndighet och revisionsmyndighet som under innevarande programperiod har hört till landskapet Åland och som följer av de nationella programmen i fonderna för inrikes frågor har överförts till inrikesministeriet genom en överenskommelseförordning (839/2022). Under innevarande programperiod deltar landskapet Åland i genomförandet av de nationella programmen.

Behörighetsfördelningen ses över närmare under förhandlingarna när innehållet preciseras. Enligt en preliminär bedömning medför förslaget till förordning inga ändringar av det som konstaterats ovan.

8 Behandlingen av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Den 16 juli 2025 lade kommissionen fram förslag till EU:s nästa budgetram för åren 2028–2034. Kommissionen kompletterade sina förslag den 3 september 2025 genom att meddela ytterligare sektorspecifika förordningsförslag.

Kommissionen presenterade sina förslag i allmänna rådet den 18 juli 2025. Behandlingen av förslagen i rådets tillfälliga MFF ad hoc-arbetsgrupp inleddes den 18 juli 2025.

Om budgetramen avtalas på Europarådsnivå. Såvida förhandlingarna framskrider enligt tidsramen för tidigare förhandlingsomgångar, ska medlemsstaterna enhälligt enas om budgetramen vid Europeiska rådets möte tidigast i slutet av 2026 eller under första halvåret 2027.

Europaparlamentet drog upp riktlinjer för sina prioriteringar för den kommande fleråriga budgetramen i sin resolution av den 7 maj 2025 (P10_TA(2025) 0090). Kommissionen presenterade sitt förslag för parlamentets budgetutskott den 16 juli 2025.

Parlamentets medföredragande för den fleråriga budgetramen är Siegfried Mureşan (EPP, Rumänien) och Carla Tavares (S&D, Portugal).

9 Den nationella behandlingen av förslaget

Statsrådets skrivelse behandlades i MFF-ledningsgruppen den 6 och den 20 oktober 2025. Statsrådets ståndpunkter fastställdes i EU-ministerutskottet den 7 november 2025.

En separat E-skrivelse (E 73/2025 rd) om kommissionens övergripande delgivning har upprättats tidigare och den lämnades till riksdagen den 19 september 2025.

10 Statsrådets ståndpunkt

I den E-skrivelse EU/852/2025-VNK-8 som behandlar kommissionens meddelande ”En dynamisk EU-budget för framtida prioriteringar – Flerårig budgetram 2028–2034” och Finlands primära ståndpunkter konstaterades bl.a. följande:

Den totala nivå som kommissionen föreslår är för hög. I enlighet med regeringsprogrammet anser Finland att EU-budgeten ska hållas på en skälig nivå för att undvika att Finlands nettobidrag ökar. Finland anser att det är viktigt att den kommande budgetramen ses över som en helhet.

De allmänna prioriteringar i förslaget till budgetram som kommissionen för fram är värda att understödja och stämmer överens med Finlands EU-nyckelmål. Finland betonar att finansieringen i högre grad ska riktas till de viktigaste politiska prioriteringarna, såsom stärkandet av försvaret och konkurrenskraften.

Finlands ställning som nettobidragsgivare påverkas mest av budgetramens totala nivå.

Finland anser det nödvändigt att prioritera fokusområdena i EU-finansieringen och betonar vikten av att utvärdera Finlands mål på ett övergripande och strategiskt sätt. Det är nödvändigt att hitta en nivå som inte oskäligt ökar vår betalningsbörda, men som möjliggör viktiga prioriteringar, såsom att stärka försvaret och konkurrenskraften, och säkerställer att vi erhåller den finansiering som är viktigast för oss, såsom jordbruksfinansieringen.

Särskild vikt bör fästas vid Finlands unika ställning som en stat vid unionens östra yttre gräns och samtidigt som nettobidragsgivare i EU.

En enda nationell plan för de olika fonderna kan bidra till synergieffekter mellan olika politikåtgärder. Ändamålsenligheten och konsekvenserna av de många detaljerna i den

nationella planen ska utredas och bedömas närmare senast i samband med behandlingen av själva författningsförslagen.

Statsrådet betonar en så tydlig behörighetsfördelning som möjligt mellan unionen och medlemsstaterna. Liksom kommissionen betonar statsrådet att varje medlemsstats konstitutionella särdrag ska respekteras.

Finlands centrala förhandlingsmål är att säkerställa tillräcklig flexibilitet i genomförandet av finansieringen inom NRP-programmet.

Finland betonar av hävd betydelsen av nationell medfinansiering i EU-åtgärder.

Finland betonar att jordbruk ska kunna bedrivas på ett lönsamt sätt i alla unionens medlemsstater. Inom den gemensamma jordbrukspolitiken eftersträvar Finland ett så stort inflöde som möjligt eftersom naturförhållandena i Finland är ogynnsammare än i andra medlemsstater.

Enligt Finlands preliminära bedömning verkar den så kallade öronmärkta finansieringen för jordbruket, som kommissionen föreslår, otillräcklig.

I fortsättningen ska man på bred front utnyttja finansiering för åtgärder som främjar landsbygdsutvecklingen, exempelvis genom att också utnyttja konkurrenskraftsfonden och Horisont Europa.

I enlighet med Finlands mål betonar kommissionens förslag tryggheten av livsmedelsproduktionen också med tanke på försörjningsberedskapen.

Finland stöder kommissionens mål om att stöden i högre grad än för närvarande ska riktas till aktiva producenter.

Finland anser att det är viktigt att främja familjejordbruk som en del av den framtida gemensamma jordbrukspolitiken.

I fråga om restaureringsåtgärder betonar Finland möjligheten att på bred front utnyttja olika instrument för finansiering av åtgärderna.

Den minskning av sammanhållningsfinansieringen som kommissionen föreslår ligger i linje med Finlands mål för förhandspåverkan eftersom behovet av EU:s gemensamma sammanhållningsfinansiering minskar i takt med att den regionala sammanhållningen framskrider.

Finland anser att det är viktigt att man i budgetramen beaktar det särskilda läget i Finlands östra yttre gränsregioner, som följer av den förändrade säkerhetsmiljön och de socioekonomiska utmaningar som den indirekt medför.

För Finland är det viktigt att säkerställa att det bidrag som kommissionen föreslår för Finlands del inom fonderna för inrikes frågor tryggas och genomförs flexibelt och på ett sätt som stöder gränsregionernas livskraft.

I fråga om den finansiering som ingår i NRP-fonden är det nödvändigt att utreda vad som avses med flexibel användning av finansieringen och användning av finansieringen för de mål som fastställts i olika förslag till förordning.

Med tanke på den övergripande säkerheten är det viktigt för Finland att betona dimensionen med dubbla användningsområden och försvarsdimensionen samt regionernas livskraft som en del av åtgärderna inom den framtida sammanhållningspolitiken.

Finland betonar behörighetsfördelningen mellan medlemsstaterna och unionen när det gäller reformen av EU:s sammanhållningspolitik och anser därför att det inte är motiverat att till den koppla frågor som gäller bostadspolitiken eller den nationella sociala tryggheten.

Finland anser att NSPA-specialfinansieringen för glesbygdsområden i norr med allvarliga och permanenta nackdelar, som baserar sig på Finlands anslutningsfördrag, bör tryggas även i fortsättningen.

Finland anser att EU-finansieringen för migrationen särskilt ska fokusera på att stärka gränssäkerheten men också på intern migrationshantering och den yttre dimensionens behov, i synnerhet effektivare återsändande och utveckling av innovativa lösningar.

Finland anser att det är ändamålsenligt att finansieringen av migrationshanteringen under den kommande budgetramperioden kan utnyttjas på ett mångsidigt sätt för gränssäkerhetsinvesteringar.

Finland stöder kommissionens förslag att stärka betydelsen av de yttre landgränsernas längd som kriterium för fördelning av medel.

Statsrådet betonar i samband med reformerna den icke-bindande karaktären hos de landsspecifika rekommendationerna och en tydlig behörighetsfördelning mellan unionen och dess medlemsstater.

Statsrådet stöder de åtgärder som kommissionen föreslår för att stärka villkorligheten i fråga om rättsstatsprincipen och de grundläggande fri- och rättigheterna. För statsrådet är det viktigt att man i den kommande fleråriga budgetramen och annan relaterad EU-finansiering tillämpar en så stark villkorlighet som möjligt, eller åtminstone samma grad av villkorlighet som i nuläget, såsom när det gäller att följa rättsstatsprincipen.

Finland motsätter sig de nya föreslagna lånefinansierade investeringsinstrumenten som grundar sig på gemensam skuld, dvs. krisinstrumentet och instrumentet Catalyst Europe.

Finland anser att budgetramen även i fortsättningen bör stödja uppnåendet av EU:s klimatmål i enlighet med kommissionens förslag.

Om helheten

Statsrådet ser över detaljerna i kommissionens förslag som en del av den övergripande budgetramen och preciserar sin ståndpunkt i och med förhandlingarna framskrider. Finlands slutliga ståndpunkter bildas på basis av den helhet som utarbetas i förhandlingarnas slutskede med hänsyn till det som är bäst för Finland.

Det tas separat ställning till dimensioneringen av finansieringen för kommissionens förslag i samband med förhandlingarna om budgetramen.

Statsrådets ovannämnda ståndpunkter kompletteras med denna U-skrivelse som följer:

Statsrådet konstaterar att förslaget till förordning om NRP-fonden och de sektorsspecifika förordningar som hör samman med denna bör utgöra en så konsekvent och administrativt tydlig helhet som möjligt.

Statsrådet anser att det i detta skede av förhandlingarna är ändamålsenligt med en viss flexibilitet när det gäller om någon detalj ska regleras som en del av förslaget till förordning om NRP-fonden eller i de aktuella sektorsspecifika lagförslagen.

I statsrådets sektorsspecifika utredningar kan ståpunkten om de sektorsspecifika bestämmelser som ingår i förordningen om NRP-fonden kompletteras, dock med hänsyn till de övergripande mål som ställts upp för förordningens innehåll.

Nationella och regionala partnerskapsplaner

Statsrådet stöder de allmänna målen i förordningen om NRP-fonden.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid de många specifika målen och betonar att onödig splittring av finansieringen bör undvikas. Statsrådet förhåller sig avvaktande till att alla medlemsstater ska förutsättas behandla samtliga specifika mål i detalj i de nationella och regionala partnerskapsplanerna (NRP-planerna).

Statsrådets mål är att varje medlemsstat ska ha en stark roll i fastställandet av de nationella och regionala prioriteringarna i sin plan samt de reformer och investeringar som hänför sig till dessa.

Statsrådet betonar flexibilitet i arbetet med att göra upp NRP-planen i syfte att beakta synergier samt nationella, regionala och lokala särdrag och utmaningar.

För statsrådet är det viktigt att man inom ramen för NRP-planen kan säkerställa tillräcklig flexibilitet i genomförandet av finansieringen.

Statsrådet anser att en tillräcklig nationell delfinansiering är viktig för ett effektivt genomförande av EU-finansierade program.

Statsrådet anser att det med tanke på finansieringen av inrikes frågor är viktigt att fortsätta med EU:s fullständiga operativa ekonomiska stöd i enlighet med den nuvarande programperioden till de myndigheter som anförtratts offentliga förvaltningsuppgifter som utförs till förmån för unionen.

Statsrådet anser att flera av de allmänna och specifika mål som definieras i artiklarna 2 och 3 i förordningen om NRP-fonden bidrar till att uppnå miljö- och klimatmålen.

Statsrådet förhåller sig i princip avvaktande till att partnerskapsavtalet eller prestationsförordningen ska medföra nya betydande uppföljningsskyldigheter för medlemsstaterna.

Statsrådet anser att det är bra att kommissionens förslag till förordning innehåller ett brett utbud av olika åtgärder för att stödja jordbruket och utvecklingen av landsbygden. Statsrådet anser att det är nödvändigt att införa öronmärkning av inkomststöd till jordbruket.

Statsrådet anser att den framtida jordbruksfinansieringen bör bidra till att möta klimat- och miljööutmaningarna kopplade till livsmedelsproduktionen.

Statsrådet anser att den genomsnittliga nedre gränsen för hektarstödet enligt det avtagande arealbaserade stödet bör vara lägre än det föreslagna så att stödet ska kunna riktas till jordbrukare genom mer effektiva stödsystem.

Statsrådet betonar att principen för beräkning av det kopplade inkomststödet ska säkerställa att förfarandet möjliggör totalfinansiering av stödet åtminstone på nuvarande nivå. Statsrådet understöder möjligheten att rikta det kopplade inkomststödet till vissa produktionsinriktningar och områden vid EU:s östra gräns.

Statsrådet anser att NRP-planen också i framtiden bör möjliggöra en mångsidig utveckling av landsbygden.

För statsrådet är det viktigt att NRP-planerna främjar en hållbar diversifiering av landsbygdsnäringarna.

Statsrådets mål är att den lokalt ledda utvecklingen, inbegripet Lederverksamheten, i stora drag ska fortsätta som i dag.

Statsrådet ser de olika alternativen för regionutveckling som ingår i kommissionens förslag till förordning som värda att understödjas. Statsrådet betonar särskilt vikten av att främja konkurrenskraft, sysselsättning, kompetensutveckling och livskraft inom sammanhållningspolitiken.

För statsrådet är det viktigt att städernas betydande roll i att främja konkurrenskraften och den regionala livskraften beaktas tillräckligt inom ramen för åtgärderna i NRP-förordningen.

Statsrådets mål är att såväl en hållbar stadsutveckling som utvecklingsåtgärder för landsbygden och regionerna ska tryggas, och att man här drar nytta av synergifördelar.

När det gäller transportfinansiering är det viktigt för statsrådet att de olika instrumenten i budgetramen kompletterar varandra på ett ändamålsenligt sätt och att Finland kan dra nytta av EU-finansieringen för de behov som är av stor betydelse för utvecklingen av transportsystemet, även som en del av NRP-planen.

Principen om partnerskap

Statsrådet understöder kommissionens förslag om en partnerskapsprincip som ska tillämpas på beredningen och genomförandet av NRP-planen.

Statsrådet har förbundit sig till Europarådets Europeiska stadga om lokal självstyrelse. Utöver det garanterar också grundlagen kommunal självstyrelse. Dessutom fäster statsrådet avseende vid att landskapet Åland med stöd av Finlands grundlag har självstyrelse enligt vad som särskilt bestäms i självstyrelselagen för Åland.

För statsrådet är det viktigt att beredskapen beaktas i tillräcklig utsträckning i förordningen om NRP-fonden.

De landsspecifika rekommendationernas roll och behörighetsfrågor

Statsrådet betonar i samband med reformerna den icke-bindande karaktären hos de landsspecifika rekommendationerna och en tydlig behörighetsfördelning mellan unionen och dess medlemsstater. Eftersom finansieringen och utbetalningarna som riktas till medlemsstaten enligt kommissionens förslag är kopplat till genomförandet av de landsspecifika

rekommendationerna som en del av NRP-planen, är det viktigt att säkerställa att rekommendationerna i praktiken inte blir bindande. Vid förhandlingarna bör man se till att förslaget inte i praktiken påverkar behörighetsfördelningen mellan medlemsstaterna och unionen när det gäller den ekonomiska politiken. Detta är särskilt viktigt med tanke på genomförandet av partnerskapsplanerna.

Statsrådet betonar att partnerskapsplanerna bör vara förenliga med de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna, som utgör en del av samordningen av EU:s ekonomiska politik.

Statsrådet understöder också stärkandet av sådan villkorlighet som främjar en effektiv användning av EU-medlen. Statsrådet anser att reformerna i första hand bör kopplas till investeringar eller andra interventioner, och dessa bör stödja NRP-planens mål i enlighet med varje medlemsstats behov.

För statsrådet är det viktigt att planerna görs upp på så sätt att medlemsstaterna behandlas så lika som möjligt.

Statsrådet anser att det med tanke på effektiviteten i genomförandet av NRP-planerna är avgörande att medlemsstaternas ansvar och skyldigheter definieras så tydligt och enhetligt som möjligt.

Resultatinriktning

Statsrådet understöder förslaget om de övergripande principerna i prestationsförordningen för att främja EU-finansieringens genomslag. Statsrådet anser att i synnerhet resultatinriktning hos sådan finansiering som riktas direkt till medlemsstaterna stärker EU-finansieringens genomslag och effektiviserar verkställigheten av EU-medel.

Statsrådet understöder kommissionens allmänna klimatmål som ingår i förslaget till budgetram.

Statsrådet anser att det är ändamålsenligt att den allmänna procentsatsen för klimat- och miljömålet har fördelats mellan de olika programmen och instrumenten med hänsyn till deras särdrag.

Statsrådet anser det problematiskt att kommissionen enligt förslaget kan ändra den medlemsstatsspecifika minimiandelen av klimat- och miljöåtgärder mitt under perioden och att man skulle öppna upp medlemsstaternas befintliga planer och program kring klimatfrågor, miljöfrågor eller andra frågor.

För statsrådet är det viktigt att det finns en tydlig koppling mellan finansieringen och resultaten. Resultatinriktningen bör emellertid genomföras på så sätt att uppföljningen av NRP-planen faktiskt grundar sig på resultatinriktning och inte på kontroll av kostnader.

När det gäller resultatinriktningen bör särskild vikt fästas vid målens och de använda indikatorernas mätbarhet samt processernas transparens.

Statsrådet understöder förslaget att en enda gemensam prestationsram för fonderna inrättas som en del av prestationsförordningen. Det skapar en jämförbar ram för mätning och bedömning av utfallet av den fleråriga budgetramen.

Sund ekonomisk förvaltning

Statsrådet anser att de förfaranden och principer som anges i EU:s förordning (EU, Euratom) 2024/2509 om finansiella regler för unionens allmänna budget bör följas vid utarbetandet av förordningen och användningen av EU-medel.

Statsrådet betonar i synnerhet i fråga om NRP-fonden ett effektivt skydd av unionens ekonomiska intressen och en proportionerlig tillsyn över användningen av EU-medel. De skyldigheter och befogenheter som tilldelats de olika myndigheter som ansvarar för verkställandet av NRP-fonden ska fastställas så tydligt som möjligt för att undvika överlappningar.

Finland anser att det är viktigt att alla medlemsstater förutsätts vidta trovärdiga och effektiva åtgärder för att bekämpa korruption och EU-bedrägerier i en situation där medlemsstaternas roll i förvaltningen av EU-medel framhävs.

Förenkling och administrativ börda

Statsrådet understöder målen att förenkla och effektivisera genomförandet av planen.

Statsrådet anser att det är ändamålsenligt att EU-finansieringen syftar till att uppnå resultat och effekter. Kommissionens olika enheters detaljerade tillsyns- och revisionsanvisningar med olika prioriteringar bör inte styra planeringen av de outputbaserade och resultatutvärderade interventionerna.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid behovet att behandla olika politikområden så enhetligt som möjligt i fråga om krav, förfaranden och behov av rättsakter på lägre nivå, med hänsyn till varje politikområdes särdrag.

När förhandlingarna framskrider blir det dock nödvändigt att precisera vissa av de föreslagna rättsakterna för att minska den administrativa bördan och undvika överlappande administrativa skyldigheter så att målet att förenkla processen faktiskt kan uppnås. Förordningen ska möjliggöra en förenkling och lättnad av förvaltningen även i medlemsstaterna.

Målet bör vara att förtydliga innehållet i förslaget till förordning på så sätt att det tar hänsyn till de olika sektorernas särdrag och att det tydligt framgår vilken sektor de olika bestämmelserna gäller. När det gäller insamling av uppgifter ska också dataskyddsfrågor beaktas.

Förordningen bör möjliggöra ett flexibelt förfarande för ändring av planen så att den tilläggsfinansiering som erhålls under programperioden kan läggas till planen på ett så enkelt sätt som möjligt.

I fråga om den gemensamma jordbrukspolitiken är målet att det europeiska jordobservationssystemet som föreslås bli en ny obligatorisk del av det integrerade administrations- och kontrollsystemet i första hand ska vara frivilligt för medlemsstaterna.

För statsrådet är det viktigt att de krav som gäller genomförandet av medlemsstaternas korrigerande åtgärder är rimliga.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid konsekvensen när det gäller kontinuiteten för de definitioner som för närvarande används (t.ex. jordbrukare).

För statsrådet är det viktigt att det för övergången mellan ramperioderna finns bestämmelser om arrangemang som säkerställer kontinuiteten i den gemensamma jordbrukspolitiken stöd.

EU-instrumentet

När det gäller EU-instrumentet bör medlemsstaterna ges tillräckliga möjligheter att påverka hur finansieringen fördelas.

Statsrådet anser att det är ändamålsenligt att stärka medlemsstaternas roll i genomförandet av EU-instrumentet.

Statsrådet understöder kommissionens förslag om att täcka finansieringen av marknadsstörningar och marknadskriser inom jordbruket genom det s.k. Union Safety Net-instrumentet.

Villkorlighet

Statsrådet stöder de åtgärder som kommissionen föreslår för att stärka villkorligheten i fråga om rättsstatsprincipen och de grundläggande fri- och rättigheterna. Statsrådet understöder förslaget att de övergripande principer som anknyter till EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och rättsstatsprincipen utsträcks till alla fonder i NRP-planen för att fastställa förhandskriterierna för finansiering. Statsrådet hänvisar i detta sammanhang till den årliga rapporten om rättsstatsprincipen och anser att de rekommendationer som riktas till varje medlemsstat stöder demokratiseringen i både nuvarande och framtida EU-medlemsstater, oavsett rekommendationernas icke-bindande karaktär.

För statsrådet är det viktigt att utöver villkorligheten även främjandet av demokrati, jämställdhet och rättsstatsprincipen utgör allmänna och specifika mål för NRP-fonden. Det är positivt att man utöver villkorligheten också försöker främja dessa teman genom konkreta åtgärder.

Statsrådet understöder också stärkandet av sådan villkorlighet som främjar en effektiv användning av EU-medlen. Statsrådet anser att de reformer som kompletterar investeringarna ska stödja NRP-planens mål i enlighet med varje medlemsstats och dess regioners behov och utgångslägen.

Villkorlighet i samband med rättsstatsprincipen och övergripande principer

Respekt för rättsstatsprincipen ska vara en förutsättning för att få del av all EU-finansiering.

För statsrådet är det viktigt att de övergripande principer som lagts fram i förslaget till förordning om NRP-fonden, dvs. villkoren i anslutning till stadgan om de grundläggande rättigheterna och rättsstatsprincipen, fungerar som ytterligare förutsättningar för att få del av finansiering och därigenom ger ett extra skydd utöver den redan gällande villkorlighetsförordningen.

För statsrådet är prestationsförordningens övergripande princip om jämställdhet och dess tillämpning i verkställandet av NRP-fonden viktiga.

Statsrådet anser att det är viktigt att de övergripande principerna och deras förutsättningar tydligt och detaljerat har fastställts i förordningen.

Delegerade befogenheter

Statsrådet anser att bestämmelserna om delegering av befogenheter måste vara exakta och noggrant avgränsade. Statsrådet betonar att sektorerna ska behandlas enhetligt när det gäller delegerade befogenheter.

I det fortsatta arbetet ska särskild uppmärksamhet ägnas åt omfattningen av de befogenheter att anta delegerade akter som kommissionen beviljas.